

Kip svete Družine na Brezjah

Ob jasnem vremenu se skozi odprtino, ki ima obliko dečka Jezusa,
krasno vidi vrh Triglavja. Foto: Stane Snoj

Duhovno življenje

BUENOS AIRES LETO 73 +++ 1 • JANUAR 2006

Z zaključne prireditve SST Ravnateljja Marka Bajuka in praznovanje ob njegovi 45-letnici v Slovenski hiši. Foto: Lučka Oblak Čop

Predstavitve knjige *Moja zgodba* na Slovenski pristavi. Foto: Matjaž Čeč

Po letu obletnic

MARKO KREMŽAR

V pravkar preteklem letu smo se spominjali, da je minilo šest desetletij od konca druge svetovne vojne, našega neprostoVOLjnega odhoda iz domovine in genocidnih pobojev, ki jih je izvedla v Sloveniji komunistična partija nad domobranci in drugimi nasprotniki. Spominjali pa smo se tudi, da je minilo petnajst upa polnih let od trenutka, ko se je slovenski narod z množičnim plebiscitom odločil za svojo lastno državo, kar je v Sloveniji pomenilo hkrati tudi konec komunističnega totalitarnega režima.

Dovolj razlogov za spominjanje in praznovanje. Škoda le, da se nismo vsi Slovenci spominjali teh dogodkov z istimi občutki, da nismo vsi žalovali in se veselili iz istih razlogov. Veliko se je v tem poldrugem desetletju v Sloveniji spremenilo in se še spreminja. Hvala Bogu. Ne bi pa bilo primerno spregledati pojava, ki je, tudi med nekaterimi verniki, verjetno posledica dolgoletnega partijskega strahovanja pa odvisnosti od javnega mnenja in od medijev, ki se le s težavo rešujejo vplivov nekdanjih glasnikov enoumja.

Tako na primer je opaziti, kako se nekateri pisci ob pogledih na našo polpreteklost izogibajo besed kot revolucija, komunizem, totalitarizem. Štirideset let partijskega režima poimenujejo raje kot *'čas nekdanje Jugoslavije'*, *'bivša oblast'*, *'doba po osvoboditvi'* ali kaj podobnega. Tudi omembe komunističnega revolucionarnega terorja in mučencev, ki nam jih je dal ta čas, so precej redke. Raje se piše o *'dogodkih med vojno'*, o *'vojnih žrtvah'* pa o *'enih in drugih'*. Seveda ne manjka tudi jasnih člankov, pogumnih avtorjev in knjig, ki ne izbirajo besed in so kot svetilniki sredi megle.

Vendar je leto obletnic pustilo vtis, kot da bi med rojaki v domovini obstajala nekaka bojazen, da bi jasno pisanje o tem, kako je potekala na Slovenskem med sovražno okupacijo komunistična revolucija utegnilo žaliti rahločutnost nekdanjih nosilcev režima in njih sopotnikov. Zato naj bi celo na spomeniku žrtvam komunistične revolucije ta beseda ne bila primerna. Kakor da bi se *'tragične stvari'* med nami *'zgodile'* same po sebi, brez pravih razlogov in brez osebnih odgovornosti.

Razumljivo bi bilo, da bi vsaj po tem, ko je sveti oče Janez Pavel II. opozoril slovensko Cerkev na njene mučence, zavladal okrog njihovega spomina val hvaležnosti in občudovanja. Pa se zdi, da je nekatere ob misli nanje skoraj sram,

kajti če imamo mučence, jih je moral nekdo mučiti in umoriti, to pa utegne zveneti komu neprijetno. Morda zato pri nas radi pišejo, da je *'med vojno'* tega ali onega *'vzela noč'*, ali da so ga *'ubili neznanci'*, redkeje pa beremo, da so komunisti morili ljudi zaradi verskega prepričanja. Tu in tam se oglasi tudi kdo z dvomom, če niso bili ti, *'med vojno likvidirani'* ljudje, res malo prenapeti in so s svojim *'fundamentalizmom'* morda sami izzvali *'prehudo reakcijo'*. Seveda je na tak način težko opravičiti nad štiristo množičnih grobišč po vsej slovenski zemlji, posebno še, ker raziskavanja in štetja teh, po *'osvoboditvi'* nastalih in prikrivanih krvavih pomnikov revolucije, še ni konec. Vprašanje je, kaj odgovorni ljudje in ustanove čakajo, da je po šestdesetih letih število grobišč, kakor tudi število mučencev na Slovenskem, še nedognano? Morda, da bodo legle v grob še zadnje priče teh dejanj?

V spominskem letu je bila najbolj vidno odsotna osebnost v slovenskem tisku, škof dr. Gregorij Rožman. Preteklo je namreč tudi šestdeset let, odkar je imela ljubljanska škofija škofa begunca. Celo ob praznovanju stoletnice Škofovih zavodov so menda spregledali, da je po vdoru nemške vojske in zasedbi zavodske zgradbe škof Rožman rešil tamkajšnje dijake s profesorji vred v Ljubljano, kjer so našli zatočišče v takrat še nedograjeni stavbi Baragovega semenišča. Tudi to poslopje sredi Ljubljane je 'po osvoboditvi' komunistična oblast Cerkvi vzela, zavod z gimnazijo pa razpustila.

Med tem ko skuša država polagoma popraviti vsaj del tvarnih krivic, ki jih je prizadela revolucija, se niti v tem jubilejnem letu ni dvignil glas, ki bi zahteval popravo moralne krivice, ki so jo komunisti naredili s sodnim procesom in obsodbo ljubljanskemu škofu. Ob obletnicah, ko je bil spomin na Rožmanovega predhodnika škofa Jegliča ponovno oživiljen prav kakor spomin na njegovega pogumnega naslednika, svetniškega škofa Vovka, se ni nihče spomnil moža, ki je sredi najtežjega viharja stal in v skladu z naukom Cerkve vodil svojo čredo. Zakaj ta molk? Zdaj ni več razlogov za strah. Zdaj je tudi jasno, da se škof Rožman, ko je svaril vernike pred komunizmom, ni motil. Pa je vendar opaziti med katoliškimi rojaki v domovini ob njegovem imenu oklevanje, obziren molk, če ne celo kritično ugotovitev, da ni bil diplomat. Verjetno bi kaj takega lahko očitali tudi večjemu delu krščanskih mučencev vseh časov, a ne bi bilo primerno. O nekdanjem ljubljanskem škofu pa se zdi, da je še vedno primerno ponavljati, kar so mu desetletja očitali sovražniki Cerkve in njihovi sopotniki.

Vse kaže, daje bil vpliv komunističnega oblikovanja zgodovine, pri katerem je sodelovalo tudi nekaj 'naprednih' katoliških vernikov, izredno globok. Globoka je pa očitno tudi želja, da kljub nezadržnim pomladnim vetrovom, ne bi prišlo prehitro do razčiščenja preteklosti, četudi za ceno kakega dobrega imena in nekaj zgodovinske zamegljenosti.

Konservativnost ali le zvestoba?

ANTON STRES

Menjava papežev je zopet razodela, da je Cerkev postavljena na edinstveno svetovno vidno mesto, kot znamenje, ob katerem se lahko opredelimo za ali proti, le spregledati ga ne moremo. Za samo Cerkev je to velika odgovornost, ki se

je močno zaveda tudi Benedikt XVI. Njegov nastopni govor jo razodeva v vsakem stavku. Cerkev je nosilka edinstvenega, neprimerljivega in neminljivega, dokončnega Božjega sporočila in povabila, namenjenega vsakemu človeku. To je sporočilo o Božji ljubezni do slehernega človeka in povabilo v njegovo novo izvoljeno ljudstvo.

V večini primerov so ljudje na to sporočilo odgovorili s prijazno pozornostjo. Slovo od Janeza Pavla II. je bilo edinstveno oznanjevanje in pričevanje krščanske vere in upanja. Veliki oznanjevalec in zagovornik 'nove evangelizacije' je izpričal resničnost pregovora, ki pravi: »*Kakršno življenje, takšna smrt.*« Bil je pričevalec vere in upanja tudi v svoji smrti. Kritiki papeža in Cerkve pa so se spet oglasili ob nenavadno hitri izvolitvi Benedikta XVI. in novega papeža pospremili z očitkom konservativnosti.

Katoliška Cerkev in vse druge pristne krščanske Cerkve izhajajo iz prepričanja, da je sporočilo, ki ga posredujejo svetu, Božje razodetje. Jezus Kristus ni eden izmed številnih utemeljiteljev verstev in ni primerljiv z njimi, tudi če je v kaki točki - posebno moralni in duhovni - njegov nauk podoben njihovim. V Jezusu Kristusu se je na edinstven in neprimerljiv način enkrat za vselej in dokončno razodel Bog sam. Cerkev lahko to razodetje samo varuje in razlaga glede na potrebe in vprašanja časa in prostora, v katerem živi, ne more pa ga spreminjati, če se noče izneveriti Bogu in sebi.

Apostol Pavel je to lepo povedal: »*Mi vsaj ni-*

smo kakor množica tistih, ki kupčujejo z Božjo besedo. Mi govorimo iz iskrenosti, kakor iz Boga, pred Bogom, v Kristusu» (2 Kor 2,17). Za trgovca je povpraševanje odjemalcev in zadovoljnost kupcev najvišji ukaz. Zato streže njihovemu okusu in željam. Pa ne samo trgovci. Trgovska miselnost je danes zajela tudi druge sloje. Politiki izpolnjujejo želje svojih volivcev, tudi če gre dolgoročno to na škodo volivcev samih. Lep primer tega je energetska potrata in onesnaževanje okolja. Politiki si ne upajo sprejeti ukrepov, ki bi onesnaževanje zaježili, ker bi taki ukrepi bili nepriljubljeni. Tudi glasila se podrejajo okusu in pričakovanjem bralcev, poslušalcev in gledalcev. Objavljajo predvsem tisto, kar se 'prodaja', nemalokrat na škodo resnice in pravičnosti.

Ta svet, ki je pripravljen z vsem trgovati in sklepati kompromise, če 'nese', se sedaj jezi na Cerkev, ki tega iz zvestobe sebi in tistemu, ki jo je poklical

v življenje, ni pripravljena početi. Tu je bistvo očitkov konservativnosti. Cerkev ima na temelju Božjega razodetja moralno zahtevno in visoko duhovno podobo o človeku in njegovem dostojanstvu in je ni pripravljena prodati za 'škodelo leče' minljivega in neprepričljivega kompromisarstva s sodobnim uživanjem in porabništvom, kjer je telesno dobro počutje in užitek najvišji ukaz in to tudi za ceno umora nerojenega otroka ali umirajočega neozdravljivega bolnika.

Na to, kar Cerkvi očitajo z izrazom 'konservativnost', je ta lahko samo ponosna. Pomeni, da je ena izmed redkih ustanov sodobnega sveta, ki ji zvestoba sebi, svojemu poslanstvu, svojim odgovornostim in nenazadnje Bogu samemu pomeni več kakor vse, kar ji ponujajo v zameno za nezvestobo sebi: puhlo novinarsko hvalo in mogoče celo kakšno zelo visoko mednarodno priznanje, zanesljivo pa izgubo verodostojnosti in s tem same

sebe. Sodobni svet, kjer se vse maje in vse postaja negotovo, pa potrebuje ravno tako Cerkev, kakršna je tudi po zaslugi papežev. Ko bi še ona ne vedela več, kdo je in kaj je res in prav, bi pa res postala nezanimiva in nepotrebna.

Na svoji dolgi zgodovinski poti je Cerkev naletela na številne in nevarne sovražnike. Med najbolj nevarnimi pa so na videz dobrohotni svetovalci, ki pravijo, naj malo zniža svoje visoke norme in zahteve in svojo ponudbo 'prilagodi' povpraševanju duhovno nezahtevnih 'odjemalcev'.

S tem nočem reči, da je v dosedanji cerkveni ureditvi vse enako bistveno in da je Cerkev možnosti legitimnih in potrebnih sprememb že izčrpala. Toda o tem bo najprej razmislila in odločila sama, nikakor pa ji tega ne morejo narekovati od zunaj tisti, ki jim vrednote Božjega kraljestva nič ne pomenijo in njene bistvene vere v Boga in Jezusovo zamisel o človekovem dostojanstvu ne delijo.

Iz Družine

Dr. Anton Jamnik

novi ljubljanski pomožni škof

V torek, 15. novembra, je apostolski nuncij v republiki Sloveniji mons. Santos Abril y Casteló v prostorih ljubljanskega nadškofijskega ordinariata v navzočnosti nadškofa mons. Alojza Urana, pomožnega škofa Andreja Glavana, upokojenega škofa Jožefa Kvasa, arhidiaconov, kanonikov stolnega kapitlja, uslužbencev nadškofije in predstavnikov medijev »z velikim veseljem« sporočil, da je sveti oče Benedikt XVI. za ljubljanskega pomožnega škofa imenoval dosedanjega direktorja Zavoda sv. Stanislava v

Šentvidu pri Ljubljani dr. Antona Jamnika. Tako se je končalo obdobje izpraznjenosti tega mesta po lanskem oktobrskem imenovanju pomožnega škofa Alojza Urana za ljubljanskega nadškofa, ki tako dobiva novega sodelavca »pri pastoralni skrbi na tem pomembnem sedežu v glavnem mestu«, kot je dejal nuncij.

Tudi nadškof Uran je ob imenovanju izrazil veliko veselje in pričanje, da bo novi pomožni škof iz svoje človeške globine in pristnosti, iz globoke krščanske dediščine, ki jo je prinesel iz družine in župnije, iz izkušenj in talentov, ki jih je oplemenitil na različnih področjih svojega dela (kaplan, nadškofijski tajnik, profesor filozofije in v zadnjem času predvsem kot direktor Zavoda sv. Stanislava), mogel črpati moč tudi za poslanstvo, ki ga bo sprejel s škofovskim posvečenjem.

Da gre kljub mladim letom – rojen 27. julija 1961 v Ljubljani, sicer pa doma z Male llove Gore v župniji Dobrepolje-Videm, kjer je skupaj s tremi brati in sestro dvojčico rastle v trdni in krščanski družini – za zelo izkušenega in prodornega duhovnika, priča že nekaj podatkov iz njegove biografije. Po osnovni šoli v Grosupljem, gimnaziji Josipa Jurčiča v Stični in odsluženem vojaškem roku se je leta 1981 vpisal na Teološko fakulteto v Ljubljani, kjer je diplomiral leta 1987. Na praznik apostolov Petra in Pavla istega leta ga je nadškof Alojzij Šuštar posvetil v duhovnika in podpisal dekret za kaplana v Kočevju, kjer je sicer že prej leto dni pomagal kot diakon in se zapisal v spomin Kočevcev kot izreden duhovnik in človek. Od tod naprej njegova duhovniška pot dobiva »neobičajne« smeri, saj je bil od leta 1990 do leta 1994, torej tudi v burnem obdobju slovenskega državnikega in cerkvenega osamosvajanja, kot nadškofijski tajnik eden izmed tesnih sodelavcev nad-

škofa Šuštarja. Nadaljeval je tudi študijsko pot in leta 1993 zagovarjal magistrsko nalogo z naslovom *Sveto med transcendenca in imanenco v sodobni slovenski filozofski misli*. Naslednje leto je bil izvoljen in imenovan za asistenta pri Katedri za filozofijo Teološke fakultete Univerze v Ljubljani. Istega leta se je preselil v Zavod sv. Stanislava, kjer je na Škofijski klasični gimnaziji poučeval verouk in pozneje tudi filozofijo. Nadaljeval je doktorski študij in ga zaključil leta 1997 z razpravo *Rawisov poskus etične utemeljitve liberalizma*. Od leta 1997 je docent za filozofijo na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani, prevzemal pa je tudi položaje v državnih izobraževalnih telesih (član kurikularne komisije za filozofijo). Kot tajnik mešane cerkveno-vladne krovne komisije je bil v letih 1993-1997 vpet tudi v pogovore o ureditvi položaja katoliške Cerkve v slovenski družbi. Po letu 2000 je bilo težišče njegovega dela povezano z Zavodom sv. Stanislava, kamor ga je nadškof dr. Franc Rode imenoval

za direktorja. Na tem položaju je uspešno izpeljal veliko projektov.

Povzeto po Družini

Dr. Antonu Jamniku izrekamo iskrene čestitke tudi rojaki iz Argentine. Ko v molitvi Za Slovenijo molimo za Božji blagoslov naši domovini, vključimo vanjo tudi tega novega mladega delavca, ki ga je Gospod izbral za svoj vinograd pod Triglavom!

»Vi ste moji prijatelji.

Verjetno bo to moje (škofovsko) geslo. To je Jezusova beseda apostolom, končno pa je to tudi moja beseda služabnika, duhovnika vsem ljudem – zelo različnim ljudem, s katerimi sem se že srečal in se bom srečeval; ljudem, ki so blizu Cerkvi, pa tudi tistim, ki ji morda niso.«

(Novi ljubljanski pomožni škof v intervjuju z B. Š. v Družini)

KRISTUS KRALJ VESOLJSTVA!

JANEZ JEREB

Iz govora na praznik Kristusa Kralja v cerkvi Marije Pomagaj, 20.11.2005

EVHARISTIČNI KONGRES

Letos se spominjamo treh obletnic. Predstavil jih bom po vrstnem redu, kakor sem jih sam doživljal in začel s 70-letnico Evharističnega kongresa, leta 1935.

Prvi splošni evharistični kongres za vse katoličane nekdanje Jugoslavije je bil v Zagrebu, avgusta leta 1930.

Ob zaključku tega kongresa so škofje na seji stalnega odbora za evharistične kongrese govorili tudi o organizaciji naslednjega kongresa. Škof Rožman, ki je pred 18 dnevi prevzel vodstvo ljubljanske škofije, je izrazil željo, naj bo drugi evharistični kongres za Jugoslavijo leta 1935 v Ljubljani. Odbor se je s tem strinjal.

Že naslednje leto 1931 so se začele daljne priprave na evharistični kongres. Vsako leto so od junija do septembra prirejali pokrajinske in dekanijske evharistične shode po različnih župnijah širom cele Slovenije.

Ko se je leta 1933 ves katoliški svet spominjal 1900-letnice odrešenja, so bile pri nas proslave tega jubileja povezane z evharističnimi prireditvami.

Bližnja priprava na kongres pa se je pričela na praznik Kristusa Kralja leta 1934, ko je škof Rožman uradno razglasil kongres.

Takole pravi: »V smislu sklepov katoliških škofov v Jugoslaviji vas najtopleje vabimo na II. evharistični kongres, ki se bo vršil za vso kraljevino v Ljubljani v dneh 28., 29.

in 30. junija 1935. Pridite, da skupno izpričamo svojo vero v Boga in našega Gospoda v presvetem Rešnjem Telesu. Slej ko prej je resnično, da je tudi v časnem oziru rešenje narodov le v Kristusu. Kajti, ni toliko krize kruha, saj ga je v obilju. Ni toliko krize dela, saj nas delo povsod kliče. Kriza duš je, zato needinost, nemir in sovraštvo. Iz kriz duš vodi le en sam izhod, On, ki je o sebi dejal: 'Jaz sem pot, resnica in življenje.' Kristus v presvetem Rešnjem Telesu je naše življenje. Iz njega zajemamo pogum v težavah, veselje v preizkušnjah, upanje v brezupu. Že sedaj pa pripravimo svoja srca z molitvijo, sveto daritvijo in žrtvami na velike dni kongresa, da bodo res dnevi, ki po presveti Evharistiji odprejo našemu narodu vire nadnaravnega življenja v blagoslov naši domovini.«

V času priprave na kongres so veliko pomagala razna kulturna društva, kongregacije, redovi, katoliške šole in gimnazije. Vse ljudstvo je zajelo neko sveto pričakovaje kongresnega doživetja, ki so ga vsi želeli okušati. Zato so bile vse te prireditve številno obiskane.

Velik povdarek je bil na duhovni pripravi na kongres. Škof Rožman je o tem zapisal: »Za kongres se morajo duše vernikov temeljito pripraviti, da ta pobožnost ne bo gola zunanja manifestacija enega ali dveh dni, temveč bo verska prireditev, izvirajoča iz žive vere v evharističnega Boga in iz goreče ljubezni do njega. Naj bo tudi vir bogate milosti. Zaradi tega je treba molitve in pouka.«

Eno izrazitejših zunanjih znamenj v času priprave na kongres so bili evharistični križi. Križ naj bi bil v prvi vrsti zunanja spodbuda za pripravo na kongres. Križi, ki so jih postavljali vrh gora in gričev, so hoteli biti opomin tistim, ki jih duhovna priprava še ni zajela, da bi vendarle našli pot do tabernaklja. Vernike naj bi križ opozarjal na posebne naloge v tem letu: na globlje duhovno življenje, na duha požrtvovalnosti in ljubezni in da se temeljito pripravijo na same dni kongresa.

Pokroviteljica evharističnega kongresa je bila Marija Pomagaj z Brezij.

Škof dr. Gregorij Rožman pozdravlja kardinala – legata Avgusta Hlonda na ljubljanskem kolodvoru ob pridođu v Ljubljano.

Škof je povdaryl, naj kongres kot proslava evharistije po Mariji postane vir milosti in blagoslova za vse katoličane v Jugoslaviji. Marijina veličastna pot z Brezij v Ljubljano je končala duhovno pripravo slovenskega naroda na kongres in nastopili so trije milostni dnevi za slovenski narod in za vse katoličane Jugoslavije.

Po prihodu kardinala legata dr. Avgusta Hlonda, poljskega primasa, je bila otvoritvena slovesnost v stolnici. Po tej slovesnosti so ljudje prebedeli v stolnici pri Mariji Pomagaj z Brezij celo noč v petju in molitvi.

Verjetno je bil najveličastnejši drugi dan kongresa, 29. junija, na praznik svetih apostolov Petra in Pavla. Otroci smo napolnili areno, fantje in dekleta, ki so prišli z dežele z enajstimi posebnimi vlaki, pa druge prostore ljubljanskega Stadiona. Maševal je papežev legat kardinal Hlond. Po evangeliju nas je pa nagovoril škof Rožman. Opisal je Jezusovo otroštvo in nas spodbujal, naj bi tudi mi napredovali v modrosti, svetosti in milosti pri Bogu in ljudeh. Spodbujal nas je k neomajni veri. Sledilo je eno najmočnejših kongresnih doživetij: skupno obhajilo mladine. Obhajalo je 85 duhovnikov. Razdeljenih je bilo 25.000 obhajil.

Velik dogodek je bila veličastna procesija 40.000 mož in fantov z baklami od stolnice na Stadion, kjer je imel škof Rožman polnočnico. Po evangeliju jih je takole nagovoril: »Možje in fantje, Jezusa Boga in na-

šega Odrašenika smo v tej nočni uri spremili semkaj, da z njim molimo in z njim darujemo tudi sami sebe nebeškemu Očetu. Kakor skrivnosten nočni zbor smo, ki sklepa sveto zavezo s Kristusom. Marija z Brezij bodi priča naše prisege, ki jo v pričo zastopnika sv. očeta, poglavarja Cerkve, prisegamo Kristusu živemu Bogu, ki v sveti hostiji tu resnično med nami biva, nas vidi, nas sliši – in hoče v obhajilu z vsakim izmed nas skleniti sveto zavezo za čas in za večnost.«

30. junija, na tretji dan kongresa, je imel na Stadionu slovesno mašo kardinal legat Hlond. Pri maši, ki se

je je udeležilo 100.000 ljudi, je pelo 800 pevcev. Pridigal je škof Rožman. Povdaryl je tri stvari: 1. Kristus Kralj resnice, ki živi med nami, v presvetem Rešnjem Telesu, nas je zbral okrog sebe. Slišali smo njegovo besedo in ji verujemo. 2. Verujemo mu, ko je rekel: »Jaz sem z vami vse dni do konca sveta.« 3. V presvetem zakramentu je Bog med nami. Kralj ljubezni in miru. V njegovi ljubezni zmagujemo.

Zaključna slovesnost je bila kongresna procesija na Stadion. Po slovesnih litanijah je spregovoril v slovenščini papežev odposlanec kardinal Hlond sledeče: »Ta pozdrav pomeni smisel in vsebino tega kongresa, ki je prekosil vsa pričakovanja. Bog in Marija se radujeta z vami. Kongres pa se ne sme z današnjim dnem nehati. Procesija k njemu, ki ste mu to slavlje priredili, mora trajati večno. K njemu moramo obrniti vse družinsko življenje, vse naše delo. Posebno mladina naj uživa trajne sadove v organizirani Katoliški akciji. Vse vaše žrtve naj poplača Vsemogočni, da razlije svoj blagoslov na vso vašo državo, na oblastnike, na duhovnike in redovnike, prav posebno še na živo in uspešno delovanje Katoliške akcije, na vaše družine, polja in planine in prav posebno na vso mladino. Ta blagoslov naj izmije vse, kar je bilo evharističnemu Kralju doslej nasprotnega. V presveti evharistiji naj vlada popolnoma neomejeno Kristus Kralj. Marija zaščitnica kongresa, ki ji s tako vero

zaupate in jo častite, naj izprosi veliko milosti temu kongresu, ki se je vršil v čast njenemu Sinu.« Po govoru je bila posvetitev Srcu Jezusovemu in slovo Marije Pomagaj z Brezjij.

Sadovi evharističnega kongresa so bili veliki. V začetku leta 1937 je škof poročal duhovnikom, da se evharistično življenje lepo razvija. Evharistično življenje je njemu pomenilo to, da se verniki radi in v večjem številu udeležujejo nedeljske maše, da pogosto prejemajo obhajilo in se je povečal obisk molitvenih ur in drugih pobožnosti.

Evharistični kongres je opravil veliko poslanstvo za slovenski narod. Verne Slovence je uvajal v skrivnost evharistije in jim prek tega zakramenta kazal mesto, ki ga ima vsak vernik v Kristusovem skrivnostnem telesu - Cerkvi.

80-LETNICA PRAZNIKA KRISTUSA KRALJA VESOLJSTVA in VI. MEDNARODNI KONGRES KRISTUSA KRALJA

Papež Pij XI., je leta 1925 za vso Cerkev uvedel praznik Kristusa Kralja.

Smisel praznika Kristusa Kralja je, krščansko ljudstvo spet bolj živo opozoriti na starokrščanski lik Kristusa kot božanskega Kralja, ki prestoluje na Očetovi desnici in ki bo ob koncu časov spet prišel z močjo in veličastvom.

Zamisel kongresov Kristusa Kralja je slovenska. Njen začetnik je duhovnik in častni konzistorialni svetnik Janez Kalan. Vse prve kongrese je organiziral on. Da bi gibanje za mednarodne kongrese Kristusa Kralja doseglo najvišje odobrenje, je svetnik Kalan zaprosil za avdienco pri papežu Piju XI. Papež mu je dejal: »Odobravam in blagoslovljam vse, kar v tem oziru storite in kakor želite. Kako bi tega ne odobral, ko je isto, za kar sem se sam že toliko prizadeval. Težave pa so velike in

Prvi pozdrav je izrekel kardinalu-legatu Hlondu ban dr. Marko Natlačen.

mного ovir. Samo Bog nam more pomagati. Zato je treba za to stvar veliko moliti.«

Kako je prišlo do kongresa Kristusa Kralja v Ljubljani?

V maju leta 1938 se je vršil v Budimpešti 34. mednarodni evharistični kongres. Na zadnjem slovenskem shodu, so razne narodne skupine po radiu naznanjale, katere verske prireditve se bodo v bližnjem času pri njih vršile. Samo Slovenci niso imeli ničesar na sporedu. V tej zadregi stopi k mikrofону Janez Kalan in napove to, kar mu je najbolj ležalo na srcu: Bodoči kongres Kristusa Kralja! In ta naj bo v Ljubljani. Škof Rožman se je s tem strinjal in dal svoj pristanek.

V zadnji številki škofijskega lista za leto 1938, je škof Rožman

objavil pastirsko pismo, v katerem duhovnikom in vernikom sporoča, da se bo od 25. do 30. julija 1939 v Ljubljani vršil VI. mednarodni kongres Kristusa Kralja.

Priprava za kongres se je morala pričeti z molitvijo.

Potek kongresa je bil sledeč. V torek 25., sredo 26., četrtek 27. in petek, 28. julija, se je vse vršilo v stolnici in unionski dvorani.

V petek zvečer je bil na Marijinem trgu sprejem papeževega legata, kardinala Avgusta Hlonde, kateri je v latinščini prebral papeževo pozdravno pismo.

V soboto dopoldne je bila na stadionu mladinska prireditev. Mladina se je iz vse Slovenije zbirala h Kristusovemu prazniku. Stadion je to jutro ves zablestel v belini otroških oblek. Ko je papežev legat prihajal na Stadion, je iz 20.000 mladih grl zadonela slovesna pesem: »Mogočno se dvigni.« Navzočo mladino je

Sprevod cerkvenih zastopnikov in odličnikov, ki so spremljali kardinala-legata na poti z Marijinega trga v stolnico.

Kardinal Hlond pri obhodu časte čete fantov.

nagovoril škof Rožman.

Istega dne zvečer je bila na Stadionu igra o kraljestvu božjem. V veselem razpoloženju smo pričakovali razpleta skupnostne igre, ki je zrasla v veliko presenečenje za vse kongresne udeležence, tako inozemce kot domačine.

Na enem koncu arene je stal oder, impozanten v svojevrstnosti svoje konstrukcije; široko odprt na

Pogled s tribune po areni Stadionu med mladinsko prireditvijo.

vse štiri strani, prevešen z rdečim baldahinom, urejen in pripravljen po zamisli, ki je rahlo nosila napol liturgično noto. Na drugem koncu ogromnega prostora je bil postavljen velik, somračen stolp.

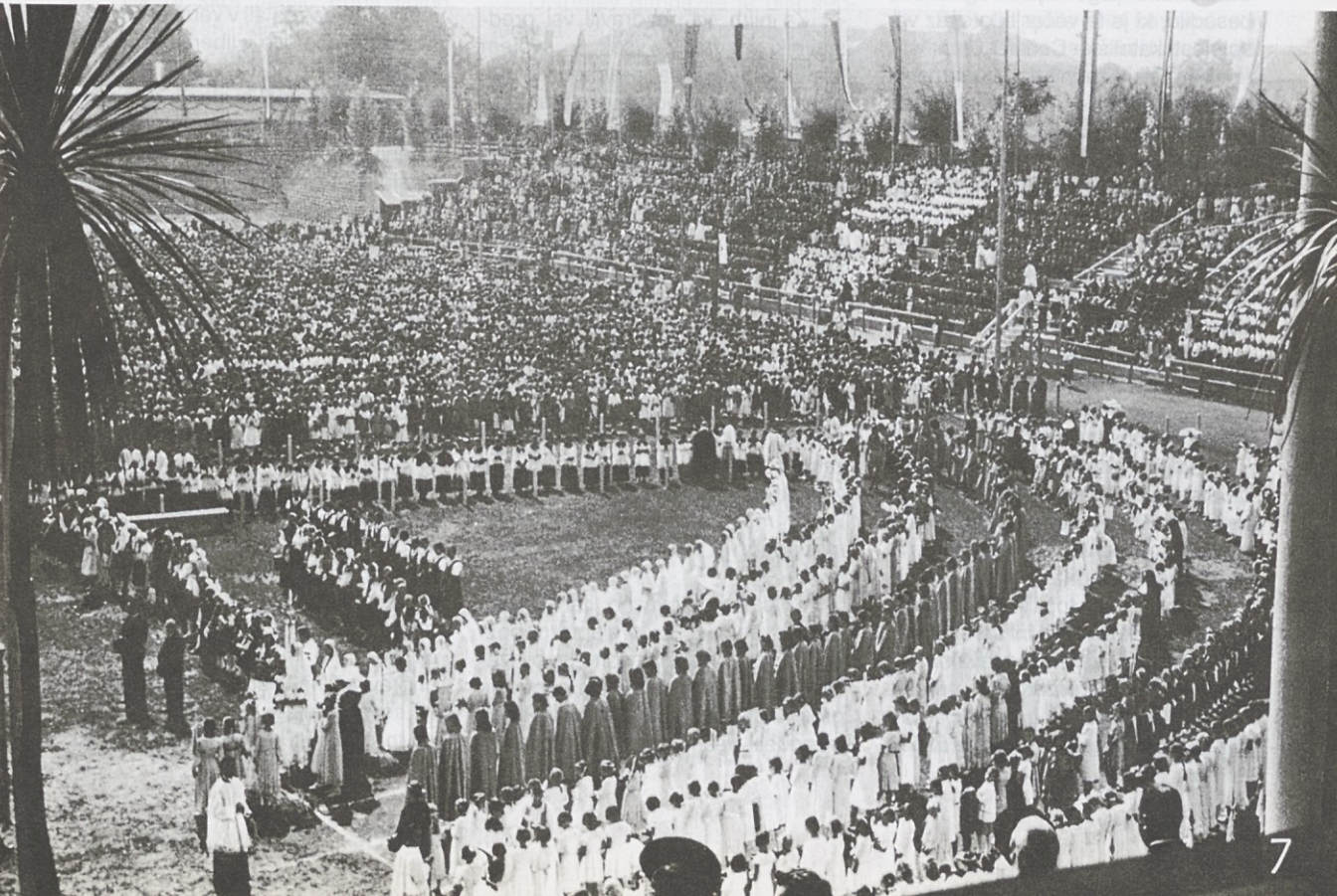
To je bilo prizorišče zaskupnostno »Igro o kraljestvu božjem«. Sto tisoč oči se je upiralo vanje v želji in upanju, da bodo že skoraj priče prizorov, ki bodo vezali pozornost in razgibali duha. Iz somraka, ki je obdajal stopnišča, bodo množice same spremljale in se udeleževale igre; skupna bo ta igra, in tisti, ki bodo nastopali v areni, ne bodo nič drugega kakor le del, majhen del občestva. Tu ni igralcev in gledalcev, to je bilo življenje v skupnostnem doživljanju vseh navzočih.

V »Igrah o kraljestvu božjem« je ponazorjena večna borba med nadangelom Mihaelom kot predstavnikom svetosti in čednosti ter Antikristom kot predstavnikom zla, greha in strasti. Predmet te borbe je človekova duša, ki jo hoče Antikrist osvojiti s sedmerimi poglavitnimi grehi. Z armado pomagačev zavaja že itak v posvetnost obrnjeno člo-

VI. Mednarodni kongres Kristusa Kralja leta 1939 v Ljubljani.

veštvo sedaj v ta, sedaj v oni greh, dokler večina človeštva ne zapade mamljivosti sveta in ne služi z navdušenjem peklju. Ta Antikristov uspeh je pripisati predvsem nedelavnosti in malodušnosti vernih, ki se zanašajo zgolj le na pomoč od zgoraj, pa sami nič ne ukrenejo zoper poplavo greha in zmot. Svet je razdeljen v borbene satanove služabnike ter v verujoče, a

skrite in strahopetne.

Toda v ozadju tega prizora se pripravlja temu svetu konec. Nova mladina, prežeta z ognjem ljubezni in prepričanja o resnici in moči Kristusovega odrešenja ter odločena vzeti nase žrtev najsilnejše borbe, pripravlja konec zmotam in satanskim zavajanjem. Ko je moč in ugled Antikrista v svetu na višku, se dvigne armada mladih. Z bojno pesmijo in novo lučjo vdere v vse vrste človeške družbe, jih zavojuje in vzpostavi v svetu spet pravilni red, po katerem je Kristus edini zakoniti kralj sveta in človeških src. Antikrist sam in njegovi pomagači poraženi zapuste bojišče, na katerem mogočno odmeva pesem zmage in obljuba zvestobe Bogu.

Svojevrstnost te igre je bila v tem, da so pri njej sodelovali vsi gledalci. Deset in deset tisoči - vseh okrog petdeset tisoč - so zasedli Stadion in moč igre ter režije jih je tako priklenila, da so vsi postali igralci. Vsi so vzklikali, vsi peli, vsi kakor po nevidni moči gnani, da izpovedujejo svojo vero. Tujci, ki našega jezika niso razumeli, so s kongresno knjižico v roki zvesto sledili dejanju in skupno z vsem Stadionom izgovarjali slovensko besedilo, ki je ta večer bilo izraz vesoljnosti katoliške Cerkve.

Napočil je zadnji dan kongresnih svečanosti. Novi udeleženci so prihajali v Ljubljano. Stadion se je zopet napolnil. V areno so prikorakali člani fantovskih odsekov in članice dekliških krožkov v krojih. Za njimi dolga vrsta duhovnikov in 20 škofov. Med njimi tudi kitajski škof Čeng. Pontifikalno mašo je daroval papežev legat kardinal Hlond. Med mašo je imel tudi pridigo, ki jo je začel v francoskem, nadaljeval v poljskem, nemškem in italijanskem jeziku in jo zaključil v slovenskem jeziku.

Zaključne svečanosti, popoldne na Stadionu, se je udeležila ogromna množica. Ko je kardinal-legat prihajal proti oltarju, je vsa množica zapela: Mogočno se dvigni.

Na tribuno je stopil ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman in spregovoril: »Z božjo pomočjo končavamo VI. mednarodni kongres Kristusa Kralja. V usodepolnem času smo ga pripravljali. Mnogo se je molilo za uspeh

kongresa. Molitev so podpirale žrtve bolnikov in trpečih. Zato se bomo zdaj po litanijah iz vsega srca zahvalili Bogu, da je te molitve uslišal in kongres blagoslovil.

Naša prošnja, naša želja, naš klic je, naj vladajo zakoni Kristusovega kraljestva tudi v zemskih kraljestvih in državah. Zakoni Kristusovi so: resnica, pravica, ljubezen. Resnici nasprotuje laž in prevara; pravici nasprotuje nasilje in krivica; ljubezni nasprotuje sebičnost in pretirano samoljubje. Kristusovo kraljestvo je kraljestvo miru. Mir tega kraljestva pridi na zemljo in zveži razdvojene narode v eno božjo družino.

To nam daj o Kristus Kralj!

Tej naši želji se pridružijo vsi narodi, ki so imeli svoje zastopnike na kongresu, ki naj konča z glasnim klicem vsemu svetu: pamet, ne strast; mir, ne borba do medsebojnega uničevanja! Ta poziv bodo zastopniki posameznih narodov zdaj vsak v svojem jeziku izrekli, da se tako vsi v isti misli zedinimo in vzkliknemo:

Živel Kristus Kralj!«

Prvi je pozdravil kitajski škof Čeng. Govoril je najprej v kitajščini, nato v francoščini, zaključil pa v latinščini.

Za njim so pozdravili vsi predstavniki narodov, vsak v svojem jeziku, končal pa predsednik pripravljalnega odbora, dr. Stanislav Žitko, ki se je zahvalil vsem, ki so pripomogli k veličastnemu uspehu kongresnih dni. Zaključil je: »Kot predsednik pripravljalnega odbora izjavljam v imenu vseh nas navzočih Slovencev vsem govornikom in vsem inozemskim gostom iskreno zahvalo, da so s svojimi vzpodbudnimi besedami in svojo udeležbo tako povečali pomen kongresa Kristusa Kralja, ki smo ga organizirali Slovenci. Pri litanijah in blagoslovu bomo izrekli zadnjo zahvalo Vsemogočnemu za ves blagoslov, ki ga je dal kongresu v toliki meri. Končajmo z enodušnim in mogočnim vzklikom: Živel Kristus Kralj!«

Sledile so slovesne litanije Srca Jezusovega. S to prelepo pobožnostjo in z blagoslovom je bil zaključen veličastni VI. mednarodni kongres Kristusa Kralja. Kardinal Hlond je podelil vsem navzočim poseben

papeški blagoslov, ves Stadion pa je zaoril mogočno: Hvala Večnemu Bogu!

Naš kongres Kristusa Kralja je bila veličastna manifestacija katoliške vzajemnosti skoro vseh narodov sveta in bo tudi našemu narodu ne le v ponos, ampak tudi v neprecenljivo kulturno, versko in narodno rast.

STOLETNICA ŠKOFOVIH ZAVODOV

Škofa Jegliča je skrbelo slovensko ljudstvo. To je bilo v nevarnosti, da se naleze liberalističnega duha. Vedel in videl je, da je mladina v srednjih šolah, posebno pa na univerzi vedno bolj predana temu duhu, ki je na prvi pogled tako mičen, za seboj pa pušča razdejanje moralnega življenja.

Na drugi strani pa je škofa spodbujalo navodilo tridentinskega cerkvenega zbora, naj vsaka škofija oskrbi zavod, v katerem bo lahko vzgajala mlade fante in jih pripravljala za duhovniško službo. Na Slovenskem ni bilo nobenega srednješolskega zavoda, kjer naj bi se mladi fantje vzgajali v verskem duhu. Krščanstvo je bilo v liberalnih krogih v posmeh in poniževanje. Škof je videl, da mora nekaj storiti, da zajezi prodiranje liberalnega duha. Zato je sklenil ustanoviti popolno slovensko klasično gimnazijo. Koliko vprašanj so mu postavljali v Ljubljani in na Dunaju. Imate učbenike? Imate profesorje? Imate sploh glavni pogoj, gimnazijsko poslopje, da boste lahko poučevali, saj vam ljubljanske gimnazije (te so bile vse z nemškim učnim jezikom) ne bodo dajale prostora, da bi v njih ustvarjali svojo vzgojno-izobraževalno dejavnost. Zato se je tudi ob teh vprašanjih Jeglič znal obrniti. Mlade duhovnike, ki so ali pravkar končavali svoj teološki študij, ali pa so že bili na kaplanskih mestih, vprašal, ali bi hoteli postati profesorji na novi šoli, ki si jo zamišlja. Povsod je dobil pozitiven odgovor. Ko jih je vprašal, ali bi bili pripravljeni napisati tudi učbenike, so se seveda mladi visokošolci morali na to pripraviti. In so se! Skoraj vsi

Škofovi zavodi v Šentvidu nad Ljubljano.

so doktorirali iz svojih znanosti in se tako usposobili za poučevanje in pisanje strokovnih knjig.

Glavna skrb je bila seveda stavba, kjer naj bi profesorji poučevali in kjer naj bi se mladenči slovenski vzgajali in izobraževali. Odločil se je. Kjer pa se je Jeglič odločil, se je odločil v zavesti, da gre dokončno za slovensko stvar. Kjer je Jeglič zabil žebelj, ni bilo treba udariti drugič.

Da bi škof Jeglič dobil jasno sliko, kakšen naj bi bil zavod, je poslal dr. Franceta Ušeničnika v Kalksburg in Oberhollabrunn pri Dunaju, da vidi obsežnost zavoda, način poučevanja, vzgojo, kakšni so uspehi in kakšni so vzgojitelji.

Škofija je imela zemljišče v Ljubljani za obzidjem pri sv. Petru. Napisal je prošnjo, pa mu je bila odbita. Toda on ni miroval. Iskal je v bližini Ljubljane. Ni iskal zama. Kako bi mogel človek, ki je tako neomajno zaupal v božjo pomoč, ostati praznih rok! Vprašal je v Šentvidu nad Ljubljano. To je sicer bilo nekoliko iz mesta, zato od rok. Kraj sam je bil pa veliko bolj zdrav kakor Ljubljana. Ko je svojo misel izrazil tedanjemu župniku Gregorju Malovrhu, mu je ta takoj ponudil svoje njive, pa še nekaj drugih parcel v bližini, 13 ha velik kompleks. Lahko si mislimo, kako se je škofu kamen odvalil od srca. Odločil se je, da bo tam zidal novo gimnazijo. Načrt za stavbo je naredil arhitekt Josip Vančaš.

Temeljni kamen je blagoslovil

leta 1901. V štirih letih so bila dela te ogromne stavbe končana. Stavba je zidana v dve nadstropji, le čelna stran ima tri nadstropja. Za slovenske razmere je izrednih razsežnosti. Takrat je bila to največja stavba v Sloveniji. Dolga je 142 in široka 92 metrov. Ima 481 vrat, 1181 oken in 2 km hodnikov. Obdaja jo 2 ha zelenic. Nad vhomom je napis: Kristusu Zveličarju sveta.

Otvoritev gimnazije je bila septembra 1905. S tem pa še ni bilo težav konec. Po avstrijski zakonodaji ni vsaka zasebna srednja šola že s svojim naslovom imela pravico javnosti. Za to se je bilo treba potruditi in to seveda pokazati z znanjem. Dunajska vlada je pošiljala svoje inšpektorje, da so ugotovili, ali znanje ustreza naslovu zasebne gimnazije s pravico javnosti ali ne. Za to se je morala zasebna šola dobesedno boriti vsako leto. Leta 1906, je dobila gimnazija pravico javnosti, toda samo za prvi razred. Potem je bilo pa treba prositi vsako leto za naslednje razrede.

Leta 1918 je bilo vojne konec. Vsi so se veselili nastanka nove države: Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Narodna vlada SHS v Ljubljani je izdala odlok, naj se uvede slovenščina kot učni jezik za vse predmete. Tedaj je upravičeno rekel rektor zavoda dr. Janez Gnidovec: »Brez škofovih zavodov bi bilo s slovensko gimnazijo ob popolnem pomanjkanju učnih knjig v

sedanji gospodarski in tiskarski krizi takojšnje poslovenjenje državnih gimnazij nemogoče.«

Navdušenje nad novo državo se je kaj hitro poleglo. Beograd je vedno bolj kazal svojo premoč in željo po edinosti. To se je že kazalo v edinost imena. Nič več ni bilo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ampak Jugoslavija. Vidovdanska ustava je Sloveniji hotela zadati smrtni udarec z uvedbo enotnega jezika. Beograjski režim je naletel na hud odpor. Slovenija svojega jezika ne bi dala. Saj bi to bil hujši udarec kakor ga je zadajala germanizacija avstrijskega režima. V šolskem letu 22/23, so bili ukinjeni vsi prejšnji predpisi o opravljanju zrelostnih izpitov in so veljala samo pravila o višjem in nižjem tečajnem izpitu, kakor so veljali v Srbiji, Črni Gori in Vojvodini. Torej iz dežja pod kap.

Prihodnje šolsko leto 23/24 je bila vsem privatnim šolam v Sloveniji odvzeta pravica javnosti, če so imele to pravico še od bivšega avstrijskega ministrstva. Po škofovih intervencijah se je s časom vse to ublažilo in uredilo. Od leta 1930 ni bilo več takih nasprotovanj in je imela gimnazija do druge svetovne vojne mir.

Šestega aprila 1941 so nemške in italijanske čete zasedle Jugoslavijo. 28. aprila sta pa v zavod prišla nemška oficirja in smo morali v eni uri zapustiti zavod, v katerega se nismo nikdar več vrnili. Od takrat naprej je bila pa v Škofovih zavodih vojašnica, zapor in mučilnica. Med zaporniki so bili večinoma duhovniki.

Ko so Nemci zasedli Škofove zavode, se je škofijska klasična gimnazija preselila v prostore uršulinske gimnazije in tam delovala med nemško okupacijo. Ko so pa prišli na oblast komunisti, so 5. junija 1945 gimnazijo ukinili, osmošolcem pa prepovedali polaganje mature.

Kaj pa zavodi? Zavodi so pa postali prava mučilnica vrnjenih domobrancev in drugih pripornikov. Potem so jo pa spremenili v vojašnico.

V tem obdobju so škofovi zavodi samo 36 let služili svojemu namenu.

Po osamosvojitvi je prva demokratska vlada vrnila zavode njenemu pravemu gospodarju, ljub-

ljanski nadškofiji. Zavodi so bili v zelo slabem stanju, ker jih je jugoslovanska vojska namenoma uničevala.

Po pridobitvi zavodov jih je nadškofija v zelo kratkem času obnovila, tako da spet služijo namenu za katerega so bili zgrajeni. Pred vpisom v prvi letnik so se bali, če bo dovolj kandidatov. Želeli so, da bi lahko odprli vsaj tri oddelke. Toda njihov strah je bil odveč. Že prvo leto 1993 se je na gimnazijo vpisalo 158 dijakov in dijakinj, ki so jih razvrstili v pet oddelkov. Drugo leto jih je bilo pa še več, tako da so izjemoma odprli šest oddelkov.

Ob blagoslovitvi prostorov leta 1993 je takratni direktor zavoda sv. Stanislava dr. Borut Košir dejal: »Škofijska klasična gimnazija, ki je po 52 letih ponovno zaživela v Zavodu sv. Stanislava, ima gotovo poseben pomen: ne le zato, ker je bila nasilno prekinjena dejavnost ponovno vzpostavljena, pač pa tudi zato, ker v področju slovenskega šolstva predstavlja nov izziv, šolo, ki je postavljena na drugačen sistem vrednot kot smo jih bili vajeni v našem šolstvu, posebej v polpreteklem obdobju.

Škofijska klasična gimnazija želi na srednji stopnji izobraževanja postaviti vzgojo in študij na sistem krščanskih vrednot. Življenje iz teh vrednot je treba nadgraditi, predstaviti v novi luči sodobnih potreb. K temu naj bi s svojim delom pomagala tudi Škofijska klasična gimnazija v Zavodu sv. Stanislava.«

KRATKE NOVICE

VATIKAN – Papež Benedikt XVI. je v nedeljo, 12. junija, opoldne po molitvi angelovega češčenja prvič spregovoril tudi slovensko, ko je pozdravil romarje iz Preddvora z besedami: »Z veseljem pozdravljam romarje iz Preddvora v Sloveniji. Romanje na grob zavetnika vaše župnije naj poživi vašo vero in zvestobo evangeliju!« (Ave Maria)

Kardinal CLEMENS AUGUST von GALEN – novi blaženi

Simbolni lik odpora proti nacionalsocializmu

V nedeljo, 9. oktobra, je bil 'münstrski lev', kardinal Clemens August von Galen, v Rimu razglašen za blaženega. Po vsem svetu je postal znan po svojem pogumnem nastopanju proti nacionalsocializmu. Že kmalu po svojem imenovanju za škofa leta 1933 pospešuje kritično sočudenje z 'mitom 20. stoletja' Alfreda Rosenberga: knjigo označi kot 'novopoganski zmotni nauk', vidi v rasni ideologiji in rasni politiki nevarni zablodi. Po izidu okrožnice *Z žgočo skrbjo* («Mit brennender Sorge») Pija XI. močno pospešuje njeno razširjanje v Nemčiji. Čedalje ostreje kritizira posege državne policije (Gestapo).

V svoji pridigi proti evtanazijskim ukrepom, ki jo je imel 3.

avgusta 1941, označi kardinal le-te kot množično ubijanje nedolžnih in tudi oznani, da je že opravil ovadbo zaradi umora. Zaradi njegovega nastopa je bila praksa uradno 24. avgusta 1941 končana, na tistem pa se je nadaljevala. Besedila njegovih pridig so do konca vojne v Nemčiji širili v kopijah, zavezniki pa so odlomke iz pridig uporabljali za letake.

Vsak dan je škof računal s svojo aretacijo, vendar ga je njegova velika poznanost - daleč preko meja Nemčije - obvarovala pred tem. Zaradi svojega pogumnega nastopanja je dobil vzdevek: »der Löwe von Münster« ('münstrski lev'). Raziskave v okviru postopka za razglasitev za blaženega so pokazale, da je vzdrževal stike z odporiško skupino okrog Carla Friedricha Goerdelerja in se z njim leta 1943 v Münstru srečal. Februarja 1946, malo pred njegovo smrtjo, ga je Pij XII. imenoval za kardinala. Umrli je 22. marca 1946.

Sedanji münstrski škof Reinhard Lettmann je kardinala von Galna označil za zglednega varuha življenja. Galnovi protesti proti evtanaziji in Hitlerjevemu režimu so »volilo v prizadevanju proti vsem razširjajočim se mislim, da bi nastopali kot gospodarji življenja«, je pred kratkim dejal Lettmann. Kardinal se je zgledno boril proti volji nacistov, da manipulirajo z začetkom in koncem človeškega življenja.

Po Lettmannovih besedah je von Galen znal kritično presojati svoj čas in v družbi »neustrašeno in profilirano« zastopati krščansko prepričanje o vrednosti življenja. To je sporočilo beatifikacije kardinala Clemensa Augusta von Galna - in to sporočilo velja za vse ljudi. Prizadevanje kardinala von Galna je bilo zakoreninjeno v »globoko osebni pobožnosti«. Zato upravičeno vidimo v njem »verodostojno pričo krščanskega življenja«, tako škof.

Iz Nedelje

MARJETA Ogrska, redovnica

1242-1270 * 18. januar

Svetih Marjet je na svetniškem koledarju katoliške Cerkve dvajset, današnja, po rojstvu ogrska princesa, po poklicu pa redovnica dominikanka, je prva po vrsti. Njeno polno ime je Margareta; našim ušesom bolj domača oblika Marjeta je verjetno nastala iz oblike Margeta.

Na slovenskih tleh je sv. Marjeta Ogrska najbolj češčena v Prekmurju, ki je bilo v preteklosti povezano z Ogrsko. Marjetin oče je bil ogrski (ali madžarski) kralj Bela IV., njena mati Marija pa je bila bizantinska princesa in je prišla s cesarskega dvora in Carigradu. V letu pred Marjetinim rojstvom je Ogrsko hudo prizadel vpad divjih Mongolov. Kralj Bela IV. se je zaobljubil, da bo prihajajočega otroka popolnoma posvetil Bogu, če ga reši iz te nesreče. Njegova prošnja je bila uslišana in besedo je tudi držal. Ko se je ob koncu leta 1242 rodila Margareta, jo je v 4. letu starosti že izročil v vzgojo dominikankam v Vesprimu. Ko ji je bilo deset let, je prišla v samostan na Zajčjem otoku na Donavi blizu Budimpešte, ki ga je dal zgraditi kralj Bela, in tam je ostala vse do smrti. Po njej so pozneje otok preimenovali v Marjetin otok.

Marjeta se je z vsem srcem oklenila redovniškega življenja in za vzornico si je izbrala svojo svetniško teto Elizabeto Turinško (njen god obhajamo 17. novembra). Izprosila si je dovoljenje, da je smela že z dvanajstimi leti napraviti redovne zaobljube. Ko se je razcvetela v zalo dekle, so ji ponudili spregled obljub, če se hoče poročiti s poljskim princem Boleslavom ali z neapeljsko-sicilskim kraljem Karlom. Oba je gladko zavrnila, očeta pa pograjala, kaj vendar dela zanjo ženitne načrte, ko pa jo je zaobljubil Bogu. Poslej je imela mir. Bila je srečna in svoj redovniški poklic je imela za najvišjo dosegljivo čast.

Ta kraljevska hči je neverjetno vzljubila uboštvo, ponižnost in skromnost. Oblačila se je revno, veselila se je vsakega nizkega dela in rada

je stregla bolnim sestram. Moč je črpala iz evharistične daritve, zlasti iz sv. obhajila, čeprav ga je po tedanji navadi smela prejemati le nekajkrat na leto. Na obhajilo se je pripravljala z bedenjem in postom. Rada je premišljevala, kar je prebrala iz Svetega pisma in latinskega molitvenika. Izbrala si je modrega spovednika in duhovnega voditelja. Tako je postala zares božji otrok, ki že na zemlji čaka, kdaj jo večni Oče pokliče k sebi. Pogosti in hudi posti so Marjeto telesno izčrpali. Tako je 18. januarja 1270 ugasnila, ko je dopolnila komaj 28

let. Že naslednje leto je njen brat kralj Štefan V. v Rimu sprožil proces, da jo razglase za blaženo. Vse je bilo že urejeno, pa so spise v Avignonu, kamor so šli papeži iz Rima, izgubili. Njeno svetništvo je bilo uradno potrjeno šele leta 1943, v domovini so jo (podobno kot sv. Emo Krško) imeli takoj po smrti za svetnico in so jo močno častili.

Če vemo, da ime Margarita ponaše pomeni »biser«, se ne bomo čudili, da je med našimi ženami in dekleti zelo veliko Marjet, Marjetic, Marjetk, Metk, nekaj manj Margaret ali Gret. Nekatere godujejo danes, večina pa 20. julija, ko je spomin sv. Marjete Antiohijske, ki je ena od 14 pomočnikov v sili in jo povezujejo s sv. Barbaro in sv. Katarino ter jim pravijo »tri sveta dekleta«.

SILVESTER ČUK

TUDI NA CESTI LAHKO MOLITE

Gospod, prestrašen sem

MICHEL QUOIST – Prevedla METKA MIZERIT

Pride dan, ko se kristjan naenkrat sooči z zlom, ki je na svetu.

Morda v trenutku, vendar se zlo razodene v vsej širini in globini. Ker mu je nemogoče, da bi to skrivnost s kom delil, nosi sam to spoznanje. Zlo, ki je mislil, da ga pozna, ga teži. To je dotik z grehom tega sveta. V prvem trenutku je to noč, ki je potrebna za očiščenje kristjana in spoznanje njegovega odrešenjskega poslanstva. Noč ga zagrinja in se naseli v njegovi duši, vendar je to že zora vstajenja.

Iz njega, ki ni poznal greha, je za nas napravil greh, da bi mi v njem postali božja pravičnost (2 Kor 5,21). S seboj vzame Petra, Jakoba in Janeza in se začne tresti in od groze trepetati. Reče jim: »Moja duša je žalostna do smrti. Ostanite tukaj in bedite.« In šel je malo naprej,

se vrgel na tla in molil, da bi šla, če je mogoče, ta ura mimo njega. Govoril je: »Aba! Oče, vse ti je mogoče! Daj, da gre ta kelih mimo mene, vendar ne, kar jaz hočem, ampak kar ti!« (Mr 14,33-34).

Zdaj je moja duša vznemirjena. In kaj naj rečem: Oče, reši me iz te ure? A zaradi te ure sem vendar prišel. Oče, poveljaj svoje ime (Jn 12, 27).

Gospod, prestrašen sem, to noč me je groza. Gospod, zlo je strašno, je grdo, je umazano. Hodim po blatu, korakam po blatu, plavam po blatu. Svet je blato.

Zdi se mi, da se moram umiti. Roke oči, srce, dušo, vse, Gospod. Ne upam se nadaljevati, ne upam se pogledati. Zakaj si mi moral to pokazati, zakaj si mi dal razumeti? Tega ne bom mogel nikoli pozabiti. Ah, kako star se počutim to noč, starejši kot moj lažni obraz. V nekaj urah sem se postaral za deset let.

Gospod, oprosti, jaz nisem vedel. Gospod, oprosti mi, oni še ne vedo, srečni ljudje ne vedo; Čisti, nedolžni ne bodo nikoli zvedeli, Niti si ne bodo mogli predstavljati. Oh, Gospod, kako grdo je to!

Fotografija mladega, nasmejanega fanta, ki sem jo pogledal, me je umirila in ujezila obenem.

Zavidam njegovo nedolžnost in moti me njegova umirjenost. Prosjačim za njegov nasmeh, ki me rani. Lačen sem njegove čistosti, ki me boli

Gospod, kako je mogoče vedeti in ostati čist?

Kako spoznati in ostati miren? Kako nositi neskončno žalost greha in v globini hraniti tvoje veselje?

Sin moj, potrebno je, da sprejmeš zlo, ki je na svetu, potrebno je celo, da si ga naložiš na rame.

Ne ustavljaljaj se, mimogrede ga poberi,

zato sem te poslal na pot.

Tlači te, ne moreš napredovati, mučiš se od gnusa v samotni noči?

Poznam vse to, sin moj; to sem doživeljal prej kot ti, to je bil moj smrtni boj.

Potrebno je, ker je to zakon odrešenja.

Pred vstajenjem je treba umreti, pred smrtjo je stiska,

pred smrtnim bojem je trpljenje.

Ne beži pred zlom. Nasprotno, naloži si ga.

Čim grše je, čim težje, bolj ga je treba zgrabiti.

Trpi.

Umri.

Potem pride veselje.

Skušnjava

Demon ne more biti zadovoljen, če vidi, da se je kristjan postavil na stran Boga in ljudi. Dalj časa je lahko vrtnec skušnjav utihnil zaradi speva ljubezni, naenkrat pa zarohni še bolj divji in vztrajen.

Bog dopusti te preizkušnje. Včasih je gluha za SOS svojega otroka, da izmeri njegovo moč in ga prisili v večjo predanost. Ko kristjan popolnoma zaupa Bogu in nič sebi, bo našel mir. Samo mali otroci se pustijo voditi Bogu.

Ko je stopil v čoln, so šli njegovi učenci za njim. Na jezeru je nastal velik vihar, tako da so valovi pokrivali čoln; on pa je spal. Stopili so k njemu, ga zbudili in

rekli: »Gospod, reši nas! Potapljamo se!« Odvrnil jim je: »Kaj se bojite, maloverni?« Nato je vstal. Zapretel je vetrovom in jezeru in nastala je velika tišina (Mt 8, 23-26).

»Resnično vam povem: če se ne spreobrnete in ne postanete kakor otroci, ne pojedete v nebeško kraljestvo!«

Gospod, ne morem več, raztrgan sem, razpokan.

Že od jutra se borim s to skušnjavo, ki me napada duhovito, vztrajno, prepričujoče, čustveno; pohotno pleše pred mano, kot zapeljivo dekle.

Ne vem, kaj naj storim, kam naj grem; lovi me, hodi za mano, polašča se me.

Če bežim iz ene sobe, jo najdem v drugi, kjer že sedi in me čaka.

Vzamem časopis in tam je skrita v besedah bedastega članka. Grem v park in naletim nanjo za smehom neznanega obraza.

Obrnem glavo, pogledam na zid, pa skoči s propagandnega lepaka.

Vrnem se domov, da bi delal; ona spi na mojih delavnih mapah in se zbuja v trenutku, ko se dotaknem svojih papirjev.

Obupan si pokrijem obraz z obema rokama, zaprem oči, da ne bi videl ničesar ... in jo odkrijam bolj živo. Naselila se je v meni,

MONIKA NOVAK SABOTNIK

Ko so vsi siti, ostane dvanajst košar

kot v svoji hiši.
S silo je odprla vrata moje
duše,
zdrsnila je v moje telo,
v moje žile,
do konca mojih prstov,
vtihotapila se je v razpoke
mojega spomina,
poje na uho moje domišljije,
igra na moje živce, kakor na
strune kitare.

Gospod, ne vem, kje sem.
Ne vem, če hočem ta greh, ki
me vabi;
ne vem, če bežim pred njim ali
tečem k njemu.

Vrti se mi in prepada me
privlači kot neprevidnega
alpinista,
ki ne more ne naprej ne nazaj.
Gospod, pomagaj mi!

*Tukaj sem, otrok moj.
Nisi zapuščen, maloverni.
Preveč si ponosen,
računaš sam nase.
Če hočeš preko vseh
skušnjav, ne da bi padel, brez
omahovanja, odločen in miren,
je potrebno, da se predaš
mojim rokam.*

*Potrebno je, da spoznaš, da
nisi še dorastel, da nisi dovolj
močan.*

*Potrebno je, da se prepustiš,
kakor otrok,
kakor malček.*

*Daj mi roko in ne boj se.
Če greš po blatu, te nosim na
rokah.*

*Vendar je potrebno, da si
majhen, popolnoma nebogljen,
ker samo mali so na Očetovih
rokah.*

sebej dragocena je zame navada, ki sem se je naučila od svoje babice, da vsak hleb kruha zaznamujem s križem. Babica je rekla, da v vseh vojnih časih nihče pri hiši ni trpel lakote. Vedno je bilo vsega dovolj. Vseeno katero jed je pripravljala, če je pekla pogačo ali kakršnokoli pecivo, vse je delala v Božjem imenu in tako z Božjim 'žegnom'. V času fastfooda in neštetih perfektnih zmrznjenih menujev ni čudno, da smo izgubili tudi čut za z ljubeznijo pripravljeno svežo hrano in za globok pomen skupnega obeda. Kot otroci te zemlje potrebujemo kruha za telo. Potrebni pa smo tudi kruha ljubezni in kruha srca za naše duše. Kot Jezus, smo pozvani, da z Božjim blagoslovom delimo kruha za telo in dušo našim soljudem.

Katera zemlja si ti?

Jezus govori o sebi. Sebe primerja s kmetom. Velikodušno in s široko odprtimi rokami seje seme. Ljudje, ki so Jezusa poslušali, so morda mrmrali: Kako pa more kmet ravnati s svojim dragocenim semenom tako razkošno? Kako je mogoče, da vrže toliko semena na nerodovitna tla? Gospodarstveniki so se morda jezili: To je popolnoma proti zakonu - 75 % izgube pomeni za podjetje bankrot. Drugi so morda zdihovali: Ja, to je moja življenjska izkušnja - veliko sem investiral, a le malo je zrastle. Daroval sem ljubezen, žel pa klofute.

Jezus v svoji priliki trezno razloži: je seme, ki se razvija in raste, je se-

Eno najbolj znanih čudežev je gotovo to, ko je Jezus nasitil množico ljudi. Pet hlebov kruha in dve ribi zadostuje, da se nasiti tako veliko množica. Lahko bi rekli z modernim izrazom, da je bil Jezus neverjetno dober pedagog in je uporabljal pedagogiko doživljanja. Človeško telo potrebuje za preživetje vsakodnevno hrano. Jezus ve to in tako da ljudem jesti. Vsakdo okusi kruh in čuti, kako polni želodec daje občutek zadovoljstva in nasičenosti. Jezus hoče povedati ljudem: Glejte, tako kot vas in vaše telo hrani ta kruh, tako hrani vašo dušo Božja ljubezen. »Jaz sem kruh življenja!«

Ko so vsi siti, pa ostane dvanajst polnih košar. Božja ljubezen se ob razdajanju razmnožuje in raste. Od petih hlebov se je najedla velika množica ljudi in še je ostalo kruha. Kruh, ki je bil vsa tisočletja glavno hranilo, je postal simbol za Boga samega. Tega se spominjamo pri vsaki evharistiji.

Kako pa je to doma? Kdo pa sploh pozna vonj sveže pečenega kruha? Kdo pa zaznamuje kruh s križem, preden odreže prvi kos? Po-

KRATKE NOVICE

VATIKAN – Teolog Angelo Marchesi je v L' Osservatore Romano 22. junija 2005 zapisal, da bodo tisti, ki pričakujejo, da bo papež Benedikt XVI. spremenil svoja stališča na področju vere in morale (družina, spolna morala), razočarani, ker tega ne bo naredil. (Ave Maria)

me, ki se posuši ali sploh ne vzklije. Jezus ne izbira le dobre in rodovitne zemlje. Vsakemu človeku daje šanso. Njegova ljubezen se ponuja vsem ljudem.

Ostaja odprto vprašanje: Katera zemlja ste vi? Katera zemlja si ti? Jezus sprašuje: Kdo si ti? Kakšna si ti? Kakšen si ti? Ali si pot, po kateri hodijo drugi in kjer lahko ptice vse pozobajo, kar imaš in dobiš? Mar si z leti in po raznih izkušnjah postal kamnit in si ujet v svojih togih predstavah in prepričanjih, brez volje, da bi se še česa naučil in se zrahljal za novo? Morda te trnje skrbi za vsakdanje življenje duši in ti jemlje pogled v sonce?

Končno pa je govor o rodovitni zemlji, ki sprejme seme; le-to se razvija in daje sad. Jasno postane: smisel semena je, da se razmnoži, da obrodi sad. Človek, ki sprejme ljubezen, jo lahko daje naprej drugim ljudem.

Jezus pravi: »Kdor ima ušesa, naj poslušaj!« in nam s tem odpira pogled v prihodnost. Širokega srca dajaj brez vprašanja, ali boš tudi profitiral! Vsak dan znova rahljaj svojo zemljo, jo neguj in v njej dajaj prostora semenom ljubezni!

VERA – opora in darilo

MIRKO ISOP

Evangeliji in apostolska pisma so neizbrisna pričevanja globoke vere. Vsi Jezusovi čudeži ozdravljanja so se dogajali na osnovi vere: »Pojdi, in kakor si veroval, naj se ti zgodi« (Mt 8,13). »Hči, tvoja vera te je rešila« (Mk 5,34). »Kajti vse, kar prihaja od Boga, premaga svet. In zmaga, ki premaga svet, je naša vera« (1 Jn 5,4).

Skozi dva tisoč let so ljudstva na razne načine utirala naporne poti vere.

To versko potovanje se danes

nadaljuje v srcih tistih, ki se predani izročajo v Božje roke, pričakuje - če je to Božja volja - uslišanja in rešitve.

Številna Marijina svetišča postajajo vedno bolj žarišča vere. Zunanje in notranje bolni se s posebnim zaupanjem zatekajo k Priprošnjici kristjanov.

Vera je palica, ob kateri se opira - od življenjskih tegob in nadlog utrujen romar - na poti k neminljivemu cilju.

Vera ni edinole toplo čustvo ob posebnih praznikih, ne priložnostna udeležba pri sveti maši, ne plačevanje cerkvenega davka in ne prisiljena podpora potrebnim.

Vera je popolna predanost Božji volji, priznavanje vsega nerazumljivega v življenju, trdno prepričanje v Božjo pomoč in hkrati nedoumljivo sprejemanje Božje odločitve.

Vera je Božji dar, podeljen ne po človeški zaslugi, temveč edino po Božji dobrotljivosti.

Vera je Božji zaklad, ki ga nosimo v lončeni posodi življenjske minljivosti.

Vera je hkrati vstopnica v večno življenje in nagrada čudežne spremenitve življenja v neminljivo večnost.

»O žena, kako velika je tvoja vera« (Mt 15,28) je bilo Jezusovo potrdilo Kananejki, ki je s svojo versko nadležnostjo našla uslišanje.

Iz Nedelje

Zakaj katoliška Cerkev podpira nekatero zahtevo, ki nasprotujejo mnenju mnogih?

Srečujemo ljudi, ki se pogosto norčujejo iz Cerkev in se razburjajo, ker ne odobrava splava, kontracepcije ali 'oploditve v epruveti'.

* Ali ne gre pravzaprav za to, da ko v sebi dvomimo in nismo povsem prepričani, da je dejanje, ki ga nameravamo storiti - ali smo ga storili - pravilno; za vsako ceno iščemo potrditev, uradno opravičenje, ki nas bi osvobodilo notranjega očitka? Tako belgijski kralj zaradi svoje vesti ni podpisal zakona o splavu. Nekateri belgijski poslanci in politiki so zagnali neverjeten hrup, kajti po njihovem mnenju kralj ne bi smel ugovarjati, temveč bi moral podpisovati zakone kot avtomat. Zakaj so ti ljudje postali hladnokrvni pred tem izredno pogumnim dejanjem? Ne samo, ker so hoteli uzakoniti splav, temveč tudi zato, ker niso mogli prenesti, da si nekdo upa reči, da to ni dobro. Nasprotno je pred 400 leti angleški kralj Henrik VIII. uspel dobiti od vseh lordov in poslancev in celo od vseh

škofov v deželi soglasje za svojo ločitev s Katarino d'Aragon. Le en škof, John Fisher, in samo en laik, Thomas More, kraljevi kancler, se z njim nista strinjala. Ta dva glasova sta povzročila, da Henrik VIII. ni mogel spati, zato je Johna Fisherja in Thomasa Mora usmrtil.

* Danes papeža in škofov ne obsojamo na smrt, kadar govorijo po vesti, pač pa se zadovoljimo s tem, da jih sramotimo. Njihova mnenja so za mnoge tako nesprejemljiva kot so bila mnenja Johna Fisherja in Thomasa Mora.

* Cerkev ščiti vest. Pričuje do mučeništva, da je človek več vreden kot tisto, kar ga mika storiti.

* Cerkev nam predlaga tisto, kar je učil Kristus.

* V svetu se izogibamo neposrednemu napadu na Kristusa in zato Cerkvi raje očitamo njena stališča. Na primer: »S kakšno pravico Cerkev prepoveduje ločitev?«

* Cerkev nas spomni na tisto, kar je rekel Jezus v evangeliju: »Vsak kdor odslovi svojo ženo in se oženi z drugo, prešuštvuje...« (Lk 16,18)

* Jezus je tudi rekel: »Svetilka telesa je oko. Če je torej tvoje oko zdravo, bo svetlo vse tvoje telo. Če pa je tvoje oko bolno, bo v temi vse tvoje telo. Kako velika bo tema, če luč, ki je

v tebi, postane tema!« (Mt 6,22-23)

* Če Cerkev ne bo pričevala za luč, ki je Kristus, kdo bo našel luč?

* Jezus je zelo strog do tistih, ki prirejajo npravne zahteve na svoj način in poskušajo prebarvati zlo v dobro: »Kdor pohujša enega teh malih, ki verujejo vame, je zanj bolje, da mu obesijo mlinski kamen na vrat in ga vržejo v morje« (Mr 9,42).

* Cerkev ne obsoja. V Kristusovem imenu odpušča.

* Moti se, kdor misli in govori, da Cerkev obsoja. V povezanosti s Kristusom daje luč, pa naj stane, kar hoče. Tistemu pa, ki je storil nekaj slabega, odgovarja z Jezusom: »Jaz te ne bom obsodil. Pojdi in ne greši več.« Duhovnik daje v zakramentu sprave Božje odpuščanje.

* Cerkev pove, da je splav slabo dejanje. Odpušča pa tistim, ki so ga storili. Če v Boga ne verujemo več, za nas možnost odpuščanja ne obstaja. Prav v tem je problem naše dobe, ki je brez Boga, brez usmiljenja. Pred očitki vesti hočemo ubežati tako, da si želimo vse pozabiti - se pravi, da dejanje potlačimo v sebi z vsemi posledicami ali pa zlo poimenujemo v dobro.

* Zakaj ne bi raje s Cerkvijo izrekli besed 51. psalma: »Čisto srce, o Bog, mi ustvari! Daj mi slišati radost

in veselje, obrni svoj obraz od grehov in vse moje krivde izbriši!«

SPLAV IN BIOETIKA

Zivljenje je sveto in vsa človeška bitja - predvsem najbolj slabotna - imajo pravico do življenja. Cerkev zato ne more sprejeti splava. Zavrača dejanje, ki je slabo, toda ne ljudi. Ko Cerkev zagovarja otrokovo rojstvo, se postavlja na stran pravice do življenja. Zakoni, ki liberalizirajo splav, kršijo temeljno načelo vsake demokracije in predstavljajo zlorabo oblasti, kajti izglasovali so jih ljudje, ki jih ta problem ne prizadeva. Ti zakoni so zelo nevarni, ker ustvarjajo pravni prostor za zločinska dejanja - odstranitev nedolžnega, ki se ne more braniti - in popačijo čut za dobro in slabo v družbi: vse, kar je zakonsko dovoljeno, je za večino ljudi dobro.

Sicer je res, da ženske zaradi neželene nosečnosti lahko padejo v hudo stisko - na primer zaradi posilstva - toda splav samo še poslabša nesrečno stanje. Obstajajo drugačne rešitve. V boju proti splavu želi Cerkev žensko zaščititi, saj je v tem vprašanju najprej prizadeto njeno dostojanstvo.

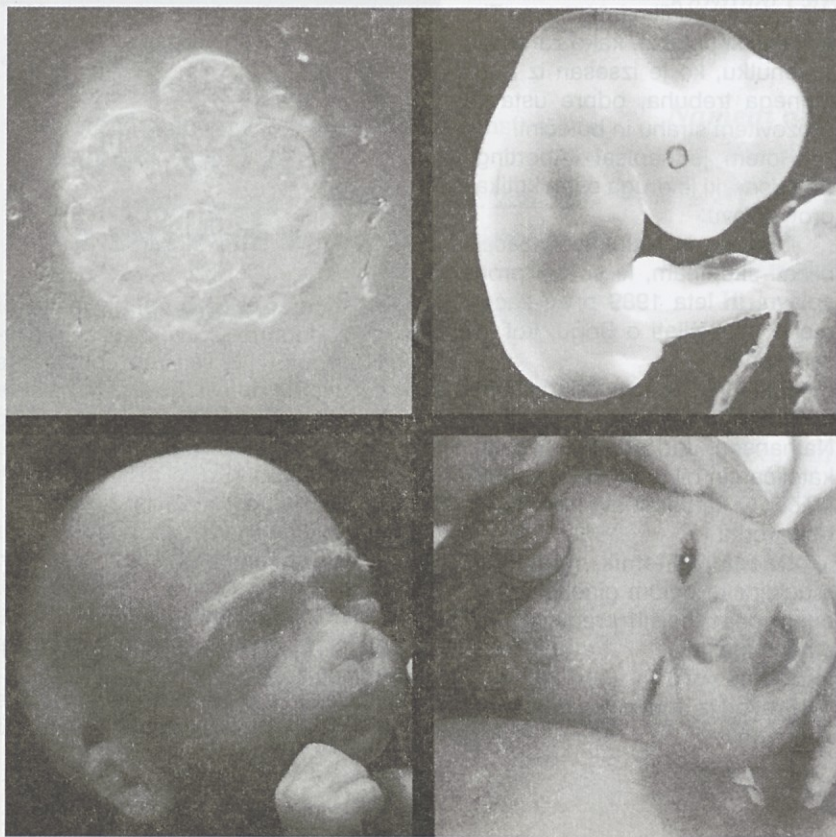
Da bi zaščitila človekovo dostojanstvo, Cerkev prav tako nasprotuje umetni oploditvi.

Kakor kontracepcija in splav tudi vse te metode izhajajo iz želje, da bi spolno dejanje ločili od oploditve. Na eni strani hočemo preprečiti rojstvo, po drugi pa ga povzročamo pod nadzorstvom. Tu so odprta vrata za vse zlorabe. Znani znanstveniki kot na primer profesor Testard - in ne samo kristjani - so vsa ta iztirjanja le obsodili. Temeljni problem vseh teh metod je v tem, da hočejo ponižati človekovo telo na raven stvari in človeka ne vidijo več kot osebo.

Cerkev rajši spodbuja raziskave za rešitev problemov sterilnosti ob polnem spoštovanju intimnosti spolne zveze zakoncev.

Sporočilo, ki ga daje Cerkev sodobnemu svetu, je zahtevno, enako kot Kristusovo v evangeliju. Je celovito in želi braniti dostojanstvo vseh ljudi. »Da bi spoznali človeka, resničnega človeka v celoti...« (Pavel VI.).

lz revije *On živi*

Bernard Nathanson

BIVŠI 'KRALJ SPLAVA'

Ni dvoma, da Bernard Nathanson ni kakšen polovičar niti ga ni strah drznih sprememb. Vse, kar je delal v svojem življenju, je bilo vzrok velikih polemik in je verjetno eden redkih, ki se lahko postavlja, da so njegovi najostrejši kritiki postali glavni zagovorniki, in obratno.

Zdravnik Nathanson, imenovan 'kralj splava', ima po lastni oceni na vesti 60.000 splavov. Ta številka, ki bi bila še večja, če se ne bi pojavila vrsta znanstvenih in verskih razlogov, ki so ga spreobrili v enega najodločnejših nasprotnikov tega početja. Kako razložiti takšen zasuk?

Družinsko vzdušje, v kakršnem je rastel, je eno od ključev, ki lahko pojasni; vsaj prvo obdobje njegovega življenja. Njegov oče, doktor Joey Nathanson ga je usmerjal v času, ko je bil postavljen pred prve odločitve. Bernard Nathanson, rojen 1927 v New Yorku, je hotel slediti korakom svojega očeta. Študiral je medicino na kanadski univerzi McGill in doktoriral iz porodništva in ginekologije leta 1952.

Njegov prvi stik s temo o splavu je bil v Kanadi leta 1945, ko je njegova zaročenka Ruth postala noseča. Ko je Bernard o tem pisal očetu, mu je ta poslal pet bankovcev za sto dolarjev s pojasnilom, naj se odloči ali za splav ali pa za pot v Združene države, da se poroči. Bernard se je odločil za splav, čeprav je bil takrat še prepovedan. Nekaj let kasneje je spet druga ženska zanosila z njim. Tokrat jo je on sam operiral, da je prekinil njeno nosečnost.

Leta 1969 je ustanovil Nacionalno združenje za spremembo zakona proti splavu, ki je štiri leta kasneje doseglo uradno odobritev splava v Združenih državah. Postal je tudi direktor Centra za reproduktivno in spolno zdravje v New Yorku. »Imel sem 35 zdravnikov pod seboj. Delali

smo 120 splavov na dan. V letih mojega direktorstva smo opravili 60.000 operacij. Od teh sem nadziral 10.000 splavov, osebno opravil pa 5.000,« je povedal.

Toda leta 1978 se je zgodila sprememba. Tisto leto je Nathanson na podlagi tehnoloških napredkov mogel prvič videti zarodek v tre-

buhu matere na elektronskem zaslону. »Ugotovil sem, da zarodek diha, spi, da je občutljiv na zvok: postalo mi je neovrgljivo jasno, da zarodek je življenje,« je izjavil leta 1981.

Od takrat naprej Nathanson ni samo zapustil ciljev, za katere se je boril toliko let, temveč se je odločil, da se jim upre z enako silo, s kakršno jih je prej branil.

Leta 1984 je prosil nekega zdravnika, da je položil med operacijo splava ultrazvočni senzor na svojega pacienta. S tistim materialom je naredil polemičen dokumentaren film imenovan »Tih krič«, ki pokaže, kako zarodek v trenutku, ko je izsesan iz materinega trebuha, odpre usta v grozovitem strahu in bolečini.

Potem je napisal »Aborting America«, ki je druga ostra kritika proti splavu.

Tako se je Nathanson začel bližati skupinam, ki so bili proti splavu, in leta 1989 prvič začel resno razmišljati o Bogu, kot je sam izjavil.

Po letih mučenja z občutkom krivde zaradi svoje preteklosti je Nathanson, Jud po rodu, postal katoličan in bil 9 decembra 1996 krščen v katedrali sv. Patricija v New Yorku.

Danes, 78-letnik, nadaljuje s poklicnim delom ginekologa v enem najrevnejših predelov rojstnega mesta.

Prevod iz dnevnika *La Nación*

ZAKAJ PRAV ROŽNI VENEC?

Spreobrnite se! To je stalni opomin starozaveznih pretekov; če se to spreobrnjenje ne zgodi, doleti ljudstvo Izraela nesreča. Tudi Jezus vidi vzročno zvezo med grehom, zakrnjenostjo in nesrečo: »Ko je prišel bliže in zagledal mesto, se je zjokal nad njim. Rekel je: O, da bi tudi ti na ta dan sponalo, kaj ti prinaša mir, takó pa je prikrito tvojim očem. Prišli bodo nadte dnevi, ko te bodo sovražniki obdali z okopi, te oblegali in stiskali z vseh strani. V tla bodo poteptali tebe in tvoje otroke v tebi in ne bodo pustili

kamna na kamnu v tebi, ker nisi spoznalo časa svojega obiskanja« (Lk 19,41-44).

Seveda je časna nesreča samo predigra preteče večne nesreče; a tudi stisko tega svetovnega časa je treba vzeti resno.

Zakaj pa naj bi bil prav rožni venec zdravilo – tudi za stiske tega sveta? Ker – če ga prav molimo – vodi k spreobrnjenju v malih korakih. Tako je rekel že eden prvih molivcev rožnega venca: »Tako slabega človeka ni, ki – če moli eno leto rožni venec – v svojem življenju ne bi zaznal dokajšnjega poboljšanja« (Adolf von Essen).

Fatima, kot 'najbolj preroška' izmed zasebnih razodetij, kaže na pomen rožnega venca – tudi za odvrnitev zemeljske nesreče. Ker so mnogi kristjani skeptični do zasebnih razodetij in tako tudi do Fatime, naj navedem, kaj pravi kardinal Joseph Ratzinger v svojem komentarju k tako imenovani tretji fatimski skrivnosti: »S tem smo že prešli od bolj negativnih razrežitev, ki so bile najprej potrebne, k pozitivnemu namenu zasebnih razodetij: Kako jih lahko na podlagi Svetega pisma pravilno uvrstimo? Kaj je njihova teološka kategorija? Najstarejše nam ohranjeno Pavlovo pismo, najbrž sploh najstarejši spis Nove zaveze, prvo pismo Tesaloničanom, se mi zdi, da nam tukaj daje smernico. Apostol pravi: 'Duha ne ugašajte. Preroštev ne zaničujte. Vse preizkušajte in kar je dobro, obdržite' (5,19-21). V vseh časih je Cerkvi dana karizma preroštva, ki jo je treba preizkušati, a se tudi ne sme zaničevati. Pri tem moramo upoštevati, da preroštvo v smislu Svetega pisma ne pomeni vedeževanja, temveč tolmačenje Božje volje za sedanjost, ki kaže tudi pravo pot v prihodnost. Vedeževalec odgovarja na radovednost razuma, ki hoče odstraniti tančico prihodnosti; prerok se sooča s slepoto volje in mišljenja in kaže Božjo voljo kot zahtevo in smernico za sedanjost.«

(Kongregacija za verski nauk, Sporočilo Fatime, št.2)
Iz Nedelje

Vprašujete ODGOVARJAMO

LOJZE KUKOVICA

1 - Ali je Marija umrla? Kadar se govori o Marijinem vnebovzetju, se ne omenja, če je Marija tudi umrla ali pa je bila še živa vzeta v nebo. Mi morete o tem kaj povedati?

Ena najvažnejših krščanskih resnic je, da je Kristus, Božji in Marijin Sin umrl in tretji dan po smrti vstal od mrtvih. Kaj pa Marija, je umrla? O tem se Cerkev ni nikoli nezmotno izrekla.

Ko je Pij XII. leta 1950 slovesno proglasil resnico, da je bila Marija po končanem zemskem življenju s telesom in dušo vzeta v nebesa, ni ničesar povedal o tem, če je Marija tudi umrla. Cerkveno učiteljstvo se torej o tem ni izreklo. Pač pa je celotno apostolsko in cerkveno izročilo mnenja, da je Marija umrla in da je bilo šele po smrti njeno telo vzeto v nebo. Gotovo pa Marijino telo po smrti ni začelo razpadati, kot se to zgodi z vsemi drugimi mrtvimi telesi.

Res je sicer, da je bila Marija brez vsakega greha, tudi brez

izvirnega greha – to je slovesno proglašeno kot dogma od Pija VII. in bi zato imela pravico ne umreti, ker je pač smrt kazen za greh. Toda skupno učenje je praktično vseh teologov pa je, da je Marija umrla. Ona namreč ni višja od svojega Sina, ki je sprejel smrt kot ceno za naše odrešenje, zato je bilo nad vse primerno, da je bila tudi Marija podvržena vsesplošnemu zakonu smrti, ki pa je bila pri njej znak posebno tesnega sodelovanja pri odrešenju svojega Sina. Marija je sprejela nase smrt, da bi bila tudi v tem podobna svojemu Sinu. Da je bila njena smrt nekaj posebnega, se razvidi tudi že iz tega, da že najstarejša liturgija in drugi stari spisi, ki govorijo o njeni smrti, te ne imenujejo 'smrt', ampak 'spanje ali prehod'. Tako se je na primer v Cerkvi že v 4. stoletju začel obhajati praznik 'Marijinega spanja'. Upam, da sem s temi vrsticami vsaj v neki meri odgovoril na vaše vprašanje.

2 - Zakaj se je treba spovedati duhovniku? Ali ni zadosti, da se grešnik spove Bogu?

Zakrament sprave (spovedi) je sredstvo, ki ga je Bog določil zato, da se vrnemo k Bogu, če smo ga razžalili s smrtnim grehom. Duhovniki imajo moč in oblast, da 'upravljajo' božje odpuščanje. Gotovo poznate Jezusove besede, s katerimi je dal na dan vstajenja apostolom in njihovim naslednikom ter duhovnikom kot njihovim sodelavcem to oblast, ko je rekel: »Prejmite svetega Duha; katerim boste grehe odpustili, jim bodo odpuščeni in katerim jih boste zadržali, jim bodo zadržani« (Jn 20, 22-23).

S temi besedami je torej Kristus postavil škofe in duhovnike za 'upravitelje' svojega odpuščanja. Odpuščali bodo grehe, kadar bo

grešnik izpolnil vse pogoje za odpušanje, kar se bo zgodilo skoro v vseh primerih; bodo morali pa tudi 'zadržati' grehe, kadar ti pogoji ne bodo izpolnjeni, kar se pa zgodi silno redko.

Da pa morejo duhovniki deliti ta zakrament, morajo poznati duhovno stanje vsakega grešnika. To jim pa lahko razkrije samo grešnik sam z izpovedjo svojih grehov. Spovedi ni iznašla Cerkev, uvedel jo je Kristus, a znana in prakticirana je pa bila že pred Kristusom. Naj navedem samo tri dokaze za to iz samega Svetega pisma. Prvi je iz Mojzesovega časa: »Bog je rekel Mojzesu: 'Povej Izraelovim sinovom: moški ali ženska, ki stori kakšen greh na škodo bližnjega in s tem žali Boga, bo kriv zločina. Naj prizna storjeni greh in v celoti povrne škodo« (Num 5, 6-7). Drugi je iz časa kraljev: »Kdor skriva svoje grehe, ne bo uspeval; kdor jih pa prizna in se odvrne od njih, bo dobil odpuščanje« (Prov 28,13). V začetku Cerkve pa nam Apostolska dela poročajo: »Mnogo teh, ki so verovali, so prihajali izpovedovat in odkrivat vse, kar so delali (napačnega)« (Apd 19,18). Spoved je torej obstajala že pred Kristusom, on ji je dal le neko posebno učinkovitost s tem, da jo je povzdignil v zakrament.

Kdor ima na vesti kakšen smrtni greh in se ga skesa, se s tem napoti k Očetu. Če smo se grehov kesali s 'popolnim kesanjem' – to se pravi, da smo se jih skesali iz čiste ljubezni do Boga, ki smo ga z grehi razžalili, potem so nam grehi takoj odpuščeni. Če bi umrli v tem

stanju, imamo pravico do nebes. Če pa se to ni zgodilo, imamo pa dolžnost, da se odpuščenih grehov pozneje in to čimprej tudi spovemo duhovniku. Zakaj to? Ker je Bog ustanovil zakrament sprave kot redno sredstvo za odpuščanje grehov. Redno pa najbrž ne bomo imeli popolnega, ampak samo nepopolno kesanje, ki obstaja bolj v strahu pred peklom in pred izgubo nebes, ki je sicer zadostno za odpušanje grehov, a le skupaj z zakramentom sprave, ne pa brez njega. Če smo se s popolnim kesanjem že pred spovedjo spravili z Bogom, bomo gotovo imeli in tudi moramo imeti voljo, da se že odpuščenih grehov tudi spovemo, ker je takšna božja volja.

Malih ali 'odpušljivih' (v resnici so vsi grehi odpušljivi), grehov se ni treba spovedati, čeprav se priporoča, da se tudi teh spovedujemo. Tako pravi, na primer, Katekizem Katoliške Cerkve: »Redno spovedovanje malih grehov pomaga vzgajati vest, boriti se proti slabim navadam, dati se ozdravljati Kristusu in napredovati v življenju Duha« (št. 1458).

Zakrament sprave je čudovita iznajdba božje modrosti in njegovega usmiljenja. On, ki je neskončno moder in dober do nas, ve, kako zelo potrebujemo razbremeniti vest svojih grehov. V spovedi lahko dosežemo očiščenje svoje najintimnejše notranjosti in takorekoč zastonj. Ceno za odpušanje naših grehov ni bila majhna, a je ne plačamo mi, ampak jo je plačal nekdo drugi – naš Veliki brat in božji Sin Jezus Kristus.

Lahko pa se zgodi, da je du-

hovnik, h kateremu pridem po odpuščanje grehov, grešnik kot sem sam ali pa še večji kot sem jaz. Toda ta človek, grešnik ali ne, ima oblast, da dvigne svojo roko, da nas odveže od naših grehov v zakramentu sprave, ker tedaj predstavlja – čeprav le človek – nič manj kot samega Kristusa.

KRATKE NOVICE

BREZJE – V soboto, 18. junija, se je 37. slovenskega romanja bolnikov, invalidov in starejših na Brezje udeležilo skoraj 6.000 ljudi. Somaševanje na trgu pred baziliko je vodil ljubljanski nadškof in metropolit Alojz Uran. Letošnje srečanje je potekalo pod geslom *S križem za Gospodom k Mariji Pomagaj na Brezje*. Nadškof je romarje pozval tudi k molitvi za domovino, ki po njegovih besedah doživlja notranjo krizo, in za naveličano, utrujeno in ranjeno Evropo. (*Ave Maria*)

ŽUŽEMBERK – V žužemberški osnovni šoli so 22. junija odkrili bronast relief doktorja filozofije, lazarista, škofa, misijonarja in dobrotnika Janeza Gnidovca. Gnidovec (1873-1939) je bil rojen v bližnjem Velikem Lipovcu, župnija Ajdovec, in je bil skopsko-prizrenski škof v letih 1924-1939. Zanj že poteka beatifikacijski proces. (*Ave Maria*)

VATIKAN – Papež Benedikt XVI. je nadškofa Edmonda Farhata, bivšega apostolskega nuncija v Sloveniji, imenoval za apostolskega nuncija v Avstriji. (*Ave Maria*)

JERUZALEM – Ob Mrtvem morju so našli dva odlomka prepisov Svetega pisma iz časov zadnjega judovskega upora proti Rimljanom leta 135 po Kristusu. To sta odlomka iz 4. Mojzesove knjige. (*Ave Maria*)

LJUBLJANA – Večletna raziskava o dogajanju v Sloveniji med drugo svetovno vojsko je dognala, da smo Slovenci imeli 90.000 žrtev, tretjino več, kot so raziskovalci pričakovali. (*Mladika*)

Vzgoja za odrekanje - vzgoja za svobodo

BOGDAN ŽORŽ

Svoboda je ena izmed najvišjih človekovih vrednot. Težnja k svobodi, biti svoboden - so sanje človeka in človeštva od pradavnine. Tudi naš čas ni izjema.

Morda bi celo lahko rekli, da je danes pojem svobode prigan do vrhunca - ali celo, da je prigan do neke svoje karikature in sprevrženja. Viktor Frankl je pronicljivo opozoril, da danes pojem svobode zamenjujemo z nečim drugim, kar je označil za 'prostost', razvezanost vseh bremen, dolžnosti, odgovornosti. Med mladimi svoboda često pomeni isto kot 'delam, kar hočem'. A do takega pojmovanja mladi niso prišli slučajno, kar tako. Takšno umevanje je pač logična posledica razumevanja pojma svobode v zadnjih desetletjih - če bi hoteli biti bolj natančni, bi morda morali reči v zadnjih stoletjih.

Vselej rad berem razmišljanja o svobodi. Že dolgo pa se v nekem nelagodju zaustavim ob ugotovitvi, da se taka razmišljanja - kadar gre za razmišljanja sodobnih modrecev, seveda - zaustavijo na pol poti. Vsako razmišljanje o svobodi, ki želi biti količkaj resno, nas privede do vprašanja izbire. Svoboda je pač v tem, da lahko izbiramo, se odločamo med različnimi možnostmi. Nekateri temu dodajo še odgovornost in poudarjajo, kar je brez dvoma res,

da brez odgovornosti za posledice svoje izbire tudi prave svobode ni.

Kar po pravilu pa pisci teh sodobnih razmišljanj o svobodi pozabljajo ne neko podrobnost, na videz obrobno, a odločilno: kadar koli izberem med dvema ali več možnostmi, se **moram** neizbranim možnostim odreči - za vedno ali vsaj začasno.

Prav zanimivo je, kako je pojem 'odrekanje' v našem času nevhvaležen, tabuiziran, kako se mu izogibamo. Posebej pri vzgoji pa se mu preprosto ni mogoče izogniti - a sodobni pedagogji so vendarle izumili način, kako to naredijo. Izumili so pojem 'odlaganje zadovoljitve'. Izraz 'odlaganje zadovoljitve' zveni sodobno, sprejemljivo, dovoli strokovno, da smo ga pripravljene sprejeti; a v bistvu gre za odrekanje. Želja ali potreba, ki jo začutimo v sebi, pa naj gre za katerokoli področje (fiziološko, socialno, čustveno, intelektualno, duhovno) je pač želja ali potreba »tu in sedaj«. Če je ne zadovoljim, ostane nezadovoljena, nepotešena. Odločitev, da 'odložim zadovoljitev', je le nekako olepšavanje, saj se stvari spremenijo, potreba ali želja kasneje ni več ista. Lahko se na primer odločim, da danes ne grem v kino, da si bom šel isti film ogledat jutri, in to jutri tudi storim, pa vendar, jutri si bom

ogledal film v drugačni situaciji. Jutri bom zadovoljil jutrišnjo željo po ogledu filma!

Ko govorimo o izbirah, ne gre le za izbire med dobrim in slabim, ampak tudi za izbire med dobrim in dobrim ali celo med slabim in slabim. Zlasti kadar gre za izbire med dobrim in dobrim, je odrekanje resno zavestno opravilo. Kadar tega ne zmoremo, je ob odločitvi za eno izmed možnih dobrih izbir še vedno prisoten dvom, ki ga vsiljuje nepotešena druga (tudi dobra) želja. Tak človek je kronično nezadovoljen, neodločen, omahljiv, brez volje - živi in deluje nesvobodno, odvisen od svojih želja, ki se jim ni pripravljen ali zmožen odreči.

Otroka je potrebno vzgajati za svobodo. Tisti, ki ni vzgajan za svobodo, ne bo zmožen svobodno živeti, se ne bo mogel svobodno odločati. Vzgoja za svobodo pa ni v tem, da otroku že od malega dopuščamo, da dela kar hoče, da ravna po svoje. Vzgoja za svobodo zahteva jasno poznavanje meja. Starši, ki želijo svojega otroka vzgojiti v svobodno osebo, ga morajo naučiti, mu privzgojiti trden občutek za meje. Učenje meja pa ne pomeni le učenje zapovedi in prepovedi. Pomeni, da ima otrok možnost prepoznavati posledice, ki jih prinese njemu in drugim prestopanje meja. Šele potem se bo lahko zavestno, svobodno odločal, ali bo meje spoštoval ali jih bo prestopal. Učenje z zapovedmi in prepovedmi tega ne omogoča, saj strah pred kaznijo hromi svobodno izbiro.

Izbira pa je zahtevna. V svoji psihoterapevtski in svetovalni praksi se pogosto srečujem z otroki in mladostniki, ki pravzaprav ne zmorejo odločanja, ki niti ne poznajo dovolj dobro svojih potreb in želja, in zato »ne vedo, kaj hočejo«. Ko poskušam pri takih razkriti vzgojen model, včasih ugotovim, da gre za otroke, ki so jih starši vzgajali pretrdo, s togimi zapovedmi in prepovedmi. Tak otrok ne zaupa lastni izbiri, zaupa le zapovedim in prepovedim - torej dela to, kar od njega hočejo, pričakujejo, zahtevajo drugi. Še pogosteje pa so takšni neodločneži razvajenci. Problem razvajencev je

v tem, da odraščajo v vzdušju, da »jim vse pripada«. Kadar se znajdemo v nekem trenutku z več željami istočasno, se ne morejo odločiti, ne morejo izbrati – njim pač pripada vse, ne poznajo odrekovanja. Za razvajence tudi odlaganje zadovoljitev ne pride v poštev; pravzaprav je potrebno samo prisluhniti načinu doživljanja razvajenca, da bi ugotovili, kako je odlaganje zadovoljitev v bistvu odrekovanje!

Torej: če hočemo otroka vzgajati v svobodno osebo, ga je potrebno vzgajati za odrekovanje. Kdaj je primeren čas, da to začnemo? Že zelo zgodaj, že v zibelki. Skrb za zdrav razvoj dojenčka zahteva, da pazimo na njegovo redno prehrano, na čistočo, na rednost v previjanju, preoblačenju ... A otrokov razvoj ne bo trpel, če včasih nekoliko počaka. Ni potrebno, da mama postane suženj svojega otroka in njegovih potreb. Že te prve izkušnje odrekovanja ('odlaganja zadovoljitev') so zelo pomembne! Ko otrok začne izražati svoje želje, je pomembno, da mu to omogočamo. Če bo otrok imel okrog sebe par igračk, bo izbiral med njimi; če bo zasut z grmado igračk, bo zmeden in se ne bo mogel odločiti za nobeno. Prav tako pazimo, da ne pretiravamo.

Če dvoletnemu otroku ponudimo dva različna bonbona in ga spodbudimo, da si izbere enega, je to učenje izbire – a pri tem moramo biti dosledni: neizbranega bombona mu ne damo, ga zadržimo. Če pa dvoletnika vprašamo, ali bo za večerjo jedel čokolino ali juhico, ga razvajamo. Take izbire niti ne zmore, ker nima pravih meril, kaj je zanj dobro; odločal se bo po neustreznih, morda celo škodljivih merilih – in se bo učil neodgovorne izbire!

Otroka torej ne učimo odrekovanja s tem, da mu ne dovoljujemo želja, celo obratno: spodbujajmo ga, da se svojih želja zaveda, da nam jih sporoča. Pogovarjamo se o tem z njim, učimo ga zdravega tehtanja, preverjanja in primerjanja med željami, učimo ga izbire med njimi. Učimo ga pa tudi tega, da se zmore odločiti za eno izmed želja in se ostalim odpove. Ko gre na primer mama z otrokom v trgovino,

mu običajno nekaj kupi. Srečamo mame, ki same odločijo, kaj bodo kupile, same odločijo, kaj si otrok želi. Tu se otrok ne uči niti izbire niti odrekovanja. Imajo pa take mame mir! Srečamo pa tudi mame, ki otroku kar popuščajo in popuščajo, otrok zлага v košarico – dokler mami ne popustijo živci in se razburi, ker si je otrok nabral preveč – in začne se prepri, jok ... Tak otrok se prav tako ne uči ne izbire in ne odrekovanja – iz trgovine gre z občutkom, da je mama krivična. Modro ravna mama, ki da otroku možnost, da si izbere eno slaščico – in se ostalim odreče!

Moj prijatelj, šolski zdravnik in

psihoterapevt Vili Ščuka je starejšemu rad dal takle nasvet: »Kupite otroku škatlo šokoladnih bonbonov. Kupite mu res dobre, take, ki so mu zelo všeč. Dajte mu jih na nočno omarico in vsak večer naj pred spanjem poje enega. Ko bo to zmožel, ste lahko brez skrbi: vašemu otroku ste vzgojili trdno voljo in odgovornost!« Rad ponavljam ta nasvet. Če že ne v dobesedni obliki, vsaj njegovo bistveno sporočilo sprejmite. Če boste svojega otroka vzgojili, da bo sposoben svobodno in odgovorno izbirati med različnimi možnostmi ter se odrekati tudi stvarim, ki si jih močno želi, če presodi, da je tako prav – ga boste vzgojili v resnično svobodno osebo.

PRIČEVANJE

Boris Pavšer – 'Älsätzer'

(2)

V Franciji

Vsa enota, dolg tovorni vlak, je bila premeščena v Francijo. Ko smo že prevozili Belgijo, je radio iz vseh oddajnikov začel zmagovalno proglašati: »*Deutschland dankt dem Führer die Vergeltungswaffe*« (Nemčija se zahvaljuje firerju za V1). Leteče bombe so začele padati na London.

Veliko letališče v Istresu v Južni Franciji nas je sprejelo. Vsako letalo na tleh je potrebovalo stražarja. Bila so razkropljena vse naokoli in skrita za drevesjem. Iz kasarniških hišic so tako kmalu vsi odšli na stalno stražo: dve uri pri letalu, dve uri v postelji in tako dan in noč, ves teden, ves mesec. Skoraj se nismo videli. Mene so uporabili za tolmača in spremljevalca kurirja med bataljonom in polkom. Med drugim sem moral priskrbeti francoskega taksista.

Ta in ona se je tudi pripetila. Med Gorenjci je bil telovadni profesor. Oficirji so ga odkrili za strokovnjaka v sabljanju. Tako je dobil med oficirji kar kopicu učenec in s tem tudi prednosti. Ko so poslali spremstvo za prevoz novih vpoklicancev iz Slovenije, je bil tudi on določen in primerno obožan. Nikoli se ni vrnil. Ušel je v gozd.

Mene je ob alarmih doletela straža pri kasarni. Vsi ostali so tekli v precej oddaljeno naravno podzemsko zaklonišče. Sam sem stal za protiletalsko strojnico v jami kakšnih deset metrov od hiše,

ko je angleško letalo preletelo tri metre nad mojo glavo v nizkem letu, se v kratki sekundi dvignilo čez hišo in se spet skrilo. Kljub temu sem mogel prebrati vse njegove napise, ko sem ga, pilota, občudoval. Nekaj trenutkov pozneje je na letališču zagrmelo protiletalsko streljanje. A je pod ognjem ušel s posnetimi filmi. V naslednjih dneh pa je bil velik bombni napad na letališče. Nisem ga doživel, ker sem bil s kurirjem na poti.

Moja smrtna obsodba ni ostala na Holandskem.

Lepega popoldne so me poklicali in poslali z ukazom: »*Pojdi po tej in tej cesti, nato po polju, v daljavi boš videl taborišče...*« Odšel sem takoj. Sam. Kako to, da sam? Saj smo na sovražnikovem ozemlju. Vendar sem izkoristil priložnost in na glas mislil in molil – po slovensko, da bi preizkusil, če se jezik še zna obračati, kakor ga je mama naučila.

V trenutku sem dobil nepričakovano zagotovilo: »**Kot nemški vojak ne boš padel.**«

Slomšek! Ni bilo nikakega govorjenja, besed, da bi po njih spoznal moža.

Ni bil Bog, Jezus, niti Devica Marija, niti moj patron sv. Jožef. Takoj in zatrdno sem vedel, da je bil moj sovaščan, zavetnik Slomšek. Bog bodi hvaljen!

Prišel sem do določenega taborišča. Zapuščene barake so stale v vrstah, med njimi visoka trava, po njej že dolgo ni nihče hodil. V kotu nasproti vhoda stara, pravkar postavljena miza. O, da! Na okno prve barake je naslonjena puškina cev onega vojaka, ki je bil poslan pred mano. Pri mizi naj bi bilo moje mesto. Tja sem šel. Na tleh ob njej zapeljivo bleščeč protiletalski naboj. Kajpak, moje prstne odtise bi radi imeli. Teh jim ne dam! Še kaj! Oni vojak ni sam. Zunaj se nerodno pelje s kolesom dolgin, častnik z mnogimi zvezdami, a ne v letalski obleki; mogoče vojaški sodnik. Preko hrbta nosi dolgo francosko puško. Je res, da se z njo laže zadene kot z mavzerico, a tudi krogla iz nje ni nemška! Nekje v bližini se bo skrila. Bolj kot sem spoznaval svoj

položaj, mirnejši sem bil. Čutil sem se varnega za Slomškovim zagotovilom. Ne mine pol ure, pride tretji. Pri vходу kakšnih trideset metrov od moje mize se pojavi berač, Francoz. Postoji, napravi previden korak ali dva. Nekaj govori. Kaj pa, če ni Francoz, ampak drugi častnik? To so trenutki, ko bi se naj končalo moje življenje. Na puško nisem mislil. Tokrat sem ukrepal po drugih navdihih. Stražar sem bil, kot vedno, bi jo moral tudi sedaj takoj dvigniti vsaj s kopitom do kolka in cev namerjeno na tujca. Krepko bi moral zaklicati »*Stoj!*« (Halt! Wer da? Parole!) Tujec, in če je bil nemški oficir, bi bil v tem trenutku že v smrtni nevarnosti. Kajpak ona dva bi mu morala zavarovati življenje in streljati prej kot jaz. V istem trenutku bi bil jaz mrtev. Načrt ni dopuščal nobene druge možnosti. Bili so prepričani, da se ne bom več vrnil v četo. Vojak je tako dresiran, da avtomatično ploče, kar mu je bilo ubito v glavo. Nič ni bilo improviziranega. Kaj je tam delal pešadijski major (sodnik?) s karabinko na ozemlju, ki je bilo izključno letalsko? Ta je imel pravico ustreliti lastnega vojaka. Tam na istem mestu bi me tudi pokopali. Nihče več ne bi našel v tistem zakotju groba. Domači bi dobili pismo: »*Für Führer, Volk und Vaterland das Leben gegeben...*«

Čudež je bil v tem, da nisem dvignil puške, kakor so pričakovali. Povoda in ukaza za strel niso imeli. Če bi bili oborožena tolpa in ne redna nemška vojska, bi me brez vseh teh priprav ustrelili, Nemci pa tega niso mogli narediti.

Postopal sem povsem nepričakovano. Od kod sem dobil to navodilo? V tem je čudež.

Z roko sem namignil beraču, naj pride do mene. Bil je raztrgan, a slabo našemljen. Roke je imel bele in negovane, kot da bi bile pravkar igrale klavir. Pogovarjala sva se to in ono. Pričakoval bi, da bo govoril o kruhu in lakoti. A ne, na literaturo sva prišla. Da bi se mu prikupil »*Provencalcu*«, saj v tej provinci se je to dogajalo, sem omenil tu rojenega Alfonza Deaudeta. Začudil se je, da vojak

poznam te podrobnosti. Prav tako tudi jaz, da berač tako pozna književnost. Potem se je sklonil, da bi pobral naboj. Kajpak, potreboval je 'corpus delicti'. Zavpil sem nanj. Sedaj sem bil zopet vojak. Še je poskušal. Na vsak način ga je potreboval. Z njim bi me vsaj sodnijsko obglavil. – Nagnal sem ga: »*Zgini-hitrotakoj!*« Obrnil se je in poražen odšel. Kmalu se je pojavil moj podčastnik in me poslal nazaj v četo. S suhim dolginom sem v naslednjih dneh še imel opravka.

Slomšek pa je bil bolj kot kdaj ob meni.

Bilo je tako. Dali so mi torbo, da bi šel nabirat travo za zajce, ki so jih nekje za priboljšek redili podoficirji. Nerodno puško naj pustim, oborožili so me s pištolo, ki sem jo po teži takoj spoznal, da je prazna, brez nabojev. Ni bilo vredno, da bi jo odpiral. Točno so mi povedali, kje je dobra trava. Ko sem jo tam trgal, se je kar hitro prikazal gospodar, Francoz. Vendar že od daleč sem ga prepoznal, da je isti dolgin, častnik z mnogimi zvezdami, kot oni dan pri barakah, čeprav tu v civilni obleki. Zopet nisem vzel orožja v roko. Če bi bil pomeril nanj, bi on takoj storil isto in tudi streljal. Saj jeze mu ni manjkalo, ko je pred dnevi spodletel načrt tam v zapuščenem taborišču. Torej še živ, sem mu vzrok svoje navzočnosti na njegovih tleh hitro dopovedal. Zanj bi bil bolj važen razgovor, če bi se mu Francozu jaz morda skušal prikupiti z izpovedjo, da nisem Nmec. V četi so me namreč imeli za 'Älsätzerja' (Alzacija je severni del Francije, poseljen z Nemci, ki niso uživali zaupanja ne pri Nemcih ne pri Francozih.). Vedno bolj sem bil prepričan, da je sodnik, saj tam po letališčih smo bili vsi v letalski uniformi, on je bil pa v zeleni, ki jo je nosila pehota. Torej zajčja hrana mu tudi ni prinesla uspeha. Božja milost me je res spremljala. A čudežnega tu ni bilo nič. Saj sem postopal popolnoma po svoji osebni in vojaški naravi.

Vojaški tedni so tekli. A že vemo, kakšni so. Pri zdravniškem pregledu so mi dognali, da bi bilo

potrebno popraviti posledice neke davne operacije na vratu. Znašel sem se v hribih v Aubenasu. Zelo lep lazaret, bivši francoski sanatorij. Zdravnik se je ogibal operacije, češ, to bo šlo z zdravili. Imel sem torej dober teden počitnic. Obedovali smo zopet za mizo. Vsaj dvanajst nas je bilo vojakov vseh vrst in činov. Vseh vrst razgovorov. Presenetilo me je zelo, ko sem se pokrižal in pred jedjo tiho zase molil, so spoštljivo utihnili in čakali, da sem končal. Molitev ima moč tudi navzen. Včasih je zanjo potrebno junastvo.

Ko so bili v okolici boji z rezistenčarji, so pripeljali poln tovornjak ranjencev. Edini kirurgjih je po nujnosti razvrstil položene na tleh. Nekateri so že umirali, tudi mrtvi so bili med njimi, ostali so čakali na operacijo.

Na straži smo bili kajpak tudi tu. Ko je ponoči pribrel mimo ameriški DC 3, je na sosednjem hribu zagorela vrsta luči. Rezistenčarji so dobili orožje, hrano in še kaj. Mi smo jih pustili pri miru.

Da pa je prišla smrtna obsodba za mano tudi sem, ni bilo vsakdanje.

Bil sem zopet na nočni straži. Prav počasi in na ves glas je priropotal osebni avto. Ko sva se z drugim stražarjem srečala pri vhodu, se je tudi avto znašel tam. Francozom je bilo najstrožje prepovedano biti ponoči na cesti. Ustavili so pred vhodom in nekdo je po francosko vpil in spraševal po neki Suzani. Morda je izginila kakšna francoska delavka. Gotovo pa je bil avto nemški. Zopet so se hoteli zaplesti z mano v razgovor. Bila je črna noč. Morali so me spoznati od bliže. Stopil pa sem najprej tako, da je bilo med nami veliko drevo. Če so namreč igrali francosko vlogo, bodo enostavno streljali in izginili pa Pavšerja ne bo več. Jaz sem pa stekel v temi do stražnice in na ves glas zalarmiral vse speče. Ko se dežurni podoficir na videz ni maral zbuditi, sem takoj vedel, koliko je ura. Bili so res Nemci in ko sem zopet postopal popolnoma drugače, kot so pričakovali, so izginili v noči.

Hvala ti, Slomšek! Moj dolg je velik. Tega poteka tudi nihče ni pričakoval, najmanj pa jaz. Bog ima svoje mline, včasih so čudežni.

Lazaret je v hribih postajal vedno bolj ogrožen. Opazil sem, da je ena izmed bolničark použila sv. hostije iz tabernaklja, bila je torej redovnica. Vprašal sem jo, če bo navzoča pri moji operaciji. Z nasmejanim prikimanjem, me je pomirila. Pozneje mi je poslala blagoslovljeno vodo. Ko sem že okrevaj, je nenadoma prišel ukaz: vse izprazniti in preseliti!

Mene zopet niso pozabili preganjati. Z nekim drugim vojakom so me peljali globoko v klet, da bova še odklopila važno napravo. Onega so kmalu poklicali, jaz naj bi čakal na orodje. Čakam, čakam, vse tiho, nazadnje stečem na dan. Vsi so že bili na avtobusih, zadnji trenutek poiščem prazen sedež. Name-ravali so me pustiti na milost in nemilost razdraženih Francozov, ki bi vdrli v naslednjih minutah. Če ne bi imel Boga, bi imel okoli sebe same sovražnike.

A s tem se še ni končalo. Dolg sprevod različnih vozil se je kmalu ustavil. Nasproti se je s kolesom pripeljal mož, ki mu je bil v sili naš zdravnik rešil življenje. V bližnji soteski, da je pripravljena zaseda, je povedal. Torej vsi nazaj! A zopet jaz. Vozila so obračala, dva so naju poslali sto metrov daleč. Podoficir se je vlegel za strojnico, ki je merila za mano in stotnik je poveljeval. Še so zaklicali, da naj se moj spremljevalec bolj oddalji od mene. MG 42 je bilo orožje z 21 streli na sekundo, vendar jaz sem bil popolnoma miren. Ta mirnost ni dopustila ukaza za strel. Slomškova obljava je držala.

Naslednji dan sta prišla dva tanka po nas. Znašel sem se zopet v svoji četi.

V pričakovanju zavezniške invazije

Bližnji napad s Sredozemskega morja na Južno Francijo – oziroma na nas, ki smo tam zasedali – je poostril vojaško življenje. Vendar ni zabrisal moje smrtne

obsodbe. V prvih nočnih urah so nas zbrali deset za patroljo po mestu. V gosjem redu tik ob stenah smo stopali za podoficirjem. Nepričakovano je zavil v ozek, temen hodnik s stopniščem, ki se ni in ni končalo - v prvo nadstropje. Ko so odprli vrata, je bušnil Straussov valček v ušesa. Velika dvorana, a popolnoma prazna, le nekaj deklet je tam stalo! S prvo se je takoj zavrtel naš podoficir in druga je poiskala mene. Dobro je bilo pripravljeno, a le po čem me je poznala? Na mah so vsi izginili, le mi štirje smo ostali. Da naj plešem, mi je pravila Francozinja. Da ne znam. Da me bo naučila. Da nečem. Da naj postavim puško tja k zidu, je priporočala in jo že poskušala sneti z moje rame. Ni bilo mogoče. »S tem vašim človekom se ne da nič napraviti,« se je opravičevala podoficirju. Med tem sem se razgledal po dvorani. Tam, kamor naj bi bila postavljena moja puška, so bila ob strani vrata. Skozi tista vrata bi bila izginila puška. In nujno je bilo, da so vsi ostali šli iz dvorane. Bil bi obsojen, da sem puško predal sovražniku.

Anton Martin Slomšek – sedaj že blaženi – tudi tega ni dovolil. Čudežnega pa tudi tu ni bilo nič. Saj sem se obračal povsem po svoji stari navadi.

Med invazijo

Pričakovani napad se je pričel. Mi smo bili mogoče 100 km za obalo. Tu se naj ne bi spuščali v borbo, ampak skušali doseči od-delke na severu. Normandijska invazija je nameravala to preprečiti. Tisti dan smo hodili 23 ur brez počitka in prehodili 100 km. Eno uro smo ob cesti spali, jaz le pol ure, ker sem bil, kajpak, pol ure na straži. Tam smo imeli prve ranjence. Eksplozirala je lastna ročna granata. Položil jo je eden od Gorenjcev. Niso ga odkrili. Takoj so vprašali, kje je bil Pavšer. A moj sosed, ki je spal v močvirju, kot jaz, je moral povedati: »Tu pri meni.« Ranjence je odpeljal rešilni avto.

Nadaljevali smo pot v jasno razsvetljeni noči. Ameriška letala so noč spremenila v dan. Človek je zmožen več, kot se sam zaveda.

Naslednjega dne – ne bi verjel, če ne bi sam doživel – smo ukradli preprost voz s konjem, ki je peljal težko vojno prtljago. Kot vsak voz, je tudi ta imel štiri ročice, ki s kolesove osi držijo stranico. Do konca utrujen sem se prijel visoko nad zadnjim kolesom za to ročico in stopal, stopal. Bile so opoldanske ure lepega sončnega dne. Stressem z glavo in se čudim – pokrajina, poljska pot med gorami, nikjer nobene hiše. Saj, ko sem prijel za ročico, smo bili sredi mesta na ulici. Prehodil sem bil dve uri, 10 km, v trdem spanju. Ni mi prišla noga pod kolo in ne roka v kolo. Pa naspan sem bil in spočit, se mi je zdelo.

Malo naprej nas je prestregla

visoka komanda in nas vse letalce poslala v drugo dolino med hribe, koder so se po zraku izkrcali Amerikanci. Kakšnih 200 m za bojno črto smo se zakopali v jame. Na vsakih dva do tri metre vojak. Spredaj so raglale strojnice. Zjutraj se je pojavilo nad nami topniško letalo in svojim označilo naš položaj. Megleni izstrelki so padli točno na vsak konec naše črte. Dobili smo ukaz, takoj zapustiti položaj. Dobro minuto pozneje smo ga že od daleč opazovali. Minometalci so ga na vso moč obstreljevali. In – ena granata je padla točno v mojo jamo. Izstrelak je švignil iz nje navpično v višino, padel je torej prav na dno. Podoficir poleg

mene je menil: »*Hast Schwein gehabt*« Imel si srečo!

Amerikanci so se tam umaknili. Lahek tank, prinešen z jadralskim letalom, ki je skušal napasti, so prevrtale krogle iz protiletalskega topa.

Med zadnjimi smo pri Avignonu šli čez reko Durance. Ne vem, zakaj smo tam zavili še v nekdanji Avignonski papeški dvorec in obhodili njegovo dvorišče (nekaj manj kot 100 x 100 m). Potem smo preživeli še dan ali dva v hribih v obrambi protiletalskega topništva, ki je branilo železniško 'debelo Berto', ki je streljala na obalo.

Prihodnjič dalje

LETO BREZ SONCA

MARKO KREMŽAR (17)

Zapori (IV)

V večina mojih arestantskih spominov ne sledi kronološkemu zaporedju. Gre za bivanje v okolju, kjer so si dnevi tako podobni, da je popolnoma vseeno, kaj je bilo prej in kaj kasneje. Zapisujem jih, nekatere kot so prisotni v omenjenih zvezkih, druge pa po notranji asociaciji, kot so ostali zarežani v spominu. Ne nameravam jih urejati, ker vem, da bi, čeprav so resnični, kljub urejanju ostali neurejeni.

V začetku septembra - moj zvezek pravi, da je bilo petega v mesecu - je prevzela varstveno službo v zaporih milica. Podivjani stražniki Ozne so odšli. Nova uprava je bila milejša. Obljubili so nam, da bomo smeli pisati svojcem. Res smo 13. septembra to lahko prvič storili. Na dopisnici sem s svinčnikom pisal tetki Eli, da sem še živ. Nisem vedel, da ji je to sporočil že nekaj tednov prej nek oproščeni sojetnik. Ta vest je prišla končno tudi do mojih domačih na Koroško, ki so me imeli za mrtvega.

Kmalu po tem so pričeli prihajati v zapore paketi. To je bilo doživetje!

Ko so nam pazniki sporočili, da bodo kmalu dovoljeni paketi, je v zaporih sicer zavladalo veselje, vendar pa se mene ni prijelo. Za razliko od drugih nisem pričakoval ničesar. Tetka Ela je imela v zaporih moža, strica Karla, in hčerko Donato. Bila je sama z mlajšo hčerko Cveto in brez dohodkov. Od kod naj vzame sredstva za kak paket? Drugega človeka, ki bi vedel, da sem zaprt in bi

mu bil mar, nisem imel - tako sem si mislil.

Ves dan smo poslušali od paznikov, ki so se mi zdeli bolj prijazni, namigovanja, da čakajo pred sodnijo dolge vrste žensk s paketi za jetnike. A dolga vrsta pred vrati je za zapornika tako daleč, kot če bi bila na luni. Nismo upali, da bi paketi kdaj res priromali do nas.

Pa smo se motili. Še isto noč so pričeli pazniki deliti pakete po sobah. Bilo je, kot da bi nosil sv. Miklavž. Pazniki so videli veselje in niso prenehali z delitvijo tudi, ko je bila že trda tema in so bile luči uradno že pogasene. Vrata so sicer zapirali za seboj, ko so oddali kak paket, a lino so puščali odprto, da je svetloba s hodnika omogočala srečnežu, da si je za silo lahko ogledal in vsaj malo tudi pokusil novo obilje. Pravili so, da so spodaj v pritličju cele gore paketov. V sobo so pričeli prihajati zavoji, sicer odprti in pregledani, a vseeno polni dobrot. Prepečenec, zaseka, krljci, sladkor, celo potica, jabolka, sir ... Pokril sem se z odejo čez glavo, da ne bi videl. Hudo mi je bilo, da se nisem mogel od srca veseliti s prijatelji. Ob pogledu na pakete je bila lakota močnejša in osamelost večja.

Kar naenkrat se odpro vrata in paznik zavpije moje ime. Vstal sem. Gotovo bo spet zaslišanje, sem mislil. Stopil sem k vratom, pa so mi porinili v roke paket.

Bil je od tetke Ele. Sedel sem v poltemi s paketom v naročju in če se ne motim, sem imel solze v očeh. Tetka se je kljub temu, da je bila sama in v stiski, spomnila name. Pa so me poklicali še enkrat in potem spet. Drugi paket, še večji od prvega, je bil od naše dobre Ane, tretji od hribske Mici, ki je, Bog ve kako, zvedela zame.

Kdo je bila 'hribska' Mici?

To spada sicer bolj v družinsko kroniko kot v zaporniške spomine, a tisti paket, ki sem ga tako nepričakovano dobil iz zunanjega sveta, je tako povezan z otroškimi leti, da brez skromne osvetlitve ne bi bilo mogoče razumeti veselja, ki mi ga je povzročil.

Kakor sončen otok sredi neurejenih otroških spominov so nedelje, ko smo se peljali na obisk k 'hribskim'. Tako smo rekli družini, ki je živela na lepi domačiji nekje v temeniški dolini. Na hribčku, po katerem je imela kmetija ime, zdelo se mi je, da daleč od kake vasi, je stala sredi obdelanih polj, vsaj v mojem spominu, vsa bela, ponosna kmečka hiša, obdana s sadnim drevjem. Z oken je vedno žarelo rdeče cvetje ...

Ko smo se bližali po stezi, so nas že od daleč opazila domača dekleta in nam pritekla naproti. V rokah so nosila nageljne z rožmarinom za mamo, medtem ko je enega dobil ata v gumbnico. Vedno so nas bili veseli. V svetli, prostorni 'hiši' je bila v kotu pod 'bohkom' že pripravljena miza in na njej potica. Zajtrkovali smo ... Mleko je bilo pravkar pomolženo, vsa hiša je dišala po prazniku.

Fantje so nam razkazali velike zidane hleve, polne govedi in konj, dekleta pa so se rada pobahala s prašiči in s perutnino. Tudi lepe, velike zajce so imeli, po enega ali dva v vsaki zajčnici, pri katerih sem se rad mudil. Že vnaprej sem se veselil sirovih štrukljev, ki bodo za kosilo. Saj smo verjetno kosili še kaj drugega, a pri meni je 'hribska' domačija povezana s spominom na čudovite sirove štruklje.

In mlin ob potoku! Spremljal sem brata in domača dekleta po stezi med travniki do črnega mlina z velikim kolesom, ki ga je poganjala voda. Notri je bilo svečano. Kolo je škripalo, visoko gori je tu ali tam počilo med tramovi, bele vreče, polne moke so bile zložene ob očrnelih stenah, sončni žarki so sijali skozi razpokan les, se lesketali po srebrnih pajčevinah na stropu in spreminjali bel prah, ki se je vrtinčil v zraku med sončnimi in senčnimi prameni, v skrivnostno tkanino polvidnih zaves. Dišalo je po sveti moki ...

Tudi konja sem prvič jahal na 'hribu'. Saj ga nisem

jahal, le sedel sem na njem. Najprej me je brat Francek držal krog pasu, da ne bi zdrsnil z gladkega rjavega hrbta. Potem so me pa še samega posadili na konja. Dokler je ogromna žival stala pri miru, je šlo. Ko pa se je konjiček naveličal in se pričel pasti, sem zagledal pred seboj dolgi rjavi vrat, po katerem bom zdaj zdaj zdrsel prav do tal, je bilo mojega poguma konec. Močni roki domačega sina sta me pravočasno dvignili in postavili na varno. Pa je bilo vseeno lepo na konju.

Hribsko domačijo, po domače se je reklo 'Pri hribskem španu', so upravljali bratje in sestre. Oče in mati sta jim umrla, ko so bili še majhni. Ko je oče, pisal se je Antončič, ležal na smrtni postelji, so otroci sklenili med seboj, da bodo držali skupaj in sami gospodarili in gospodinjili na 'hribu'.

Res so dokazali, da so nalogi kos. To sem slišal pripovedovati našega ata, ko sem bil še zelo majhen, pa mi je bilo tako všeč, ko se bratje in sestre razumejo in znajo složno gospodariti na lepi in močni kmetiji, da mi je pripovedovanje ostalo v spominu, čeprav nisem nikdar vprašal, kako so pravzaprav 'hribski' Antončiči z nami v zvezi. Tudi za njihov priimek sem zvedel kasneje. Takrat sem vedel le to, da se ata in mama čutita nekako odgovorna za te, takrat že odrasle 'otroke'. Morda je bil zame tiste dni svet na hribu v temeniški dolini bliže sanjam in pravljicam kakor sivi vsakdanjosti, kjer žive ljudje s priimki, naslovi ter nerazumljivimi dolžnostmi in zvezami.

Neke nedelje, ko smo bili spet pri njih, je hotela Mici, ki je bila najbolj vesela in razigrana ter je bila po moji nemerodajni presoji na domačiji gospodinja, govoriti z atom in mamo na samem. Kasneje sem izvedel, da ju je vprašala za nasvet. Poročila bi se rada, fanta je imela in ni vedela, ali naj zapusti domačijo in kako naj uredi z brati in sestrami. Meni, ki sem vlekel na ušesa, se je zdelo neumno, da bi se Mici poročila, ko pa se imajo tako lepo. Vendar sta ata in mama menda svetovala drugače.

Res se je Mici poročila in prišla živeti z možem blizu Ljubljane. Leta kasneje sem bil enkrat na njenem domu. Mici je bila ista, a domačija 'na hribu' je bila ena sama.

Potem sem z Mici in njeno družino izgubil stik. Tisti

večer v zaporu pa je bila njena prisotnost kar naenkrat spet otipljiva. Bog ve, kako je zvedela zame. Njen paket je bil kakor pozdrav iz daljnih, sončnih in napol pozabljenih otroških sanj.

* * *

Sedel sem na lesenih tleh sredi paketov. Prijatelji so bili veseli z menoj, saj so vedeli, da nimam doma nikogar od družine, jaz pa sem takrat prvič po dolgih mesecih začutil, da so zunaj zidov ljudje, ki me imajo radi. To odkritje je bilo vredno prav toliko kot čudovite dobrote v paketih.

Kasneje sta se tetka Ela in Ana vrstili in kadar je uprava zaporov le dovolila, sem dobil od ene ali druge hrano, ki mi je pomagala, da sem si povsem opomogel. Njima sem se imel kasneje priložnost zahvaliti. Hribski Mici sem ostal zahvalo dolžan. Ona, ki je že v večnosti, zdaj ve, njenim dragim pa sem jo lahko izrekel šele po dolgih, dolgih letih.

Res sem imel tudi po očetovi strani dobre sorodnike na Dolenjskem, v hribih nad Šmartnim pri Litiji. Ti kraji so bili med vojno pod nemško zasedbo, brez zveze z Ljubljano, kar je med nami za nekaj časa pretrgalo vsak stik. Nisem vedel, kako so tam preživeli okupacijo in oni niso mogli vedeti, kaj je z nami, kaj šele da bi zvedeli, kje sem. Iz zapora jim nisem pisal, ker nisem vedel naslova pa tudi ne, če so še živi. Ko pomislim, da je trajala vojna za nas Slovence le štiri leta, se mi zdi že kar težko razumljivo, kako globoke razpoke med ljudmi je povzročil in zapustil ta čas. Trajalo je desetletja, da smo mogli begunci vsaj malo obnoviti takrat nasilno potrgane vezi. Tem lepše je bilo, ko smo spoznali, da se v resnici kljub času in razdaljam drug drugemu nismo odtujili.

Kdo vse je tetki in Ani pomagal zbrati hrano, ki je revni sami nista imeli, ve le Bog. Spomnim pa se, da sta kasneje obe pripovedovali, kako so znani in neznani ljudje prinašali pomoč, ko se je razvedelo, da mi pošiljata pakete. Tetka Ela je s pomočjo dobrih ljudi skrbela tiste čase kar za štiri zapornike: najprej za svojega moža, strica Karla, za hčerko Donato in zame, potem pa še za Cveto, ki so jo zaprli kasneje. Ni ji bilo treba prositi. Čeprav brez sredstev ni nikoli ostala praznih rok. Besede 'solidarnost' takrat še nismo poznali, ker smo ji rekli 'vzajemnost', to pa so ljudje gojili nekako samoumevno. Verjetno ker so rasli v časih, ko je bila ta še del skupnega čutenja in ko 'nova stvarnost' še ni storila, da je postalo drugače.

Medtem so nas poleg uši vedno huje napadale stenice in tudi bolhe, ki so se množile tembolj, čimbolj smo uničevali njihovo konkurenco. Za to opravilo nismo imeli drugih sredstev kakor prste in potrpežljivost. Proti bolham pa to ni bilo dovolj.

Rešil nas je tifus. Smrt je segla med nas. Eden izmed pripornikov naše sobe je delal v jetniški kurilnici. Nisem ga dobro poznal, ker je hodil le spat med nas. Neke noči se ni vrnil. Iz kurilnice so ga odnesli v ambulanto, kjer je umrl. Tifus!

Kar naenkrat so partizani okrog nas oživeli. (Takrat je bila beseda 'partizan' med nami splošen pojem, ki je obsegal vse uniformirane predstavnike rdeče oblasti.) Dali so nam milo, krtače, dodatno vodo in drgnili smo celice kot obsedeni. Mraz je bilo, pa so nas neko

dopoldne nagnali na dvorišče in slekli do golega. V veliki mrzli kopalnici, opremljeni z vrsto prh, smo se stuširali, vsaj jaz prvič po mesecih, pazniki so nas posipali s prahom, ki naj bi preganjal uši (na ta način je prišla vest o ameriškem DDT-ju med nas neposredno), med tem so nam v odprtih kotlih na dvorišču prekuhali odeje in obleke. Lepo stuširani in nagi smo na cementnih tleh v prostoru pred kopalnico drgetali od mraza, dokler nam niso vrnilo vročih, a še mokrih oblek. Ko smo se vrnili v sobe, smo spet ribali in pometali. Starejši sotrpini so prerokovali, da bomo zaradi mraza, ki smo ga prestali, vsi oboleli za pljučnico, pa so se, hvala Bogu, zmotili. V naši sobi se ni nihče niti prehladil.

Nekako tiste dni smo pričeli dobivati boljšo hrano. Menaža je postala gostejša in tudi kruha je bilo nekaj gramov več. Po teh dogodkih so, če se prav spomnim, uvedli tudi sprehode po dvorišču.

To seveda ne pomeni, da bi bili sprehodi vsakodnevni. Spočetka so bili redkejši, potem bolj pogosti, a ne toliko, da bi se mogli sklicevati nanje kot na kako novo pravico. Spomnim se, da so nas nekajkrat peljali tudi na neko dvorišče, jetnišnica jih je imela več, kamor so bile obrnjene celice na smrt obsojenih. Težko mi je bilo stopati pod okni, za katerimi so sotrpini šteli dneve in ure, ki so jih ločile od smrti. Ko sem se ozrl proti tem zamreženim oknom, sem opazil za šipami blede obraze. Nekajkrat nam je nekdo od znotraj pomahal. Nisem ga prepoznal. Pokimal sem. Več si nisem upal. Komu je mahal? Naj je bil kdorkoli, čutil sem, da mi je blizu.

Uši so skoraj izginile, tifus je prešel, bolhe in stenice pa so ostale do konca.

Da so se zaporniški oblastniki bali uši, ki so lahko prenašale bolezen, smo imeli majhno zaslugo priporniki. Bodisi pri deljenju hrane bodisi na poti k zaslišanju smo, če je bilo le mogoče, frcnili na stražarje kako uš. Pa tudi na zaslišanjih smo, kadar se je dalo, iz stisnjene pesti, kamor smo jih spravili, spustili nad zasliševalce kaj belih živalic, ki smo jih delili po pasmah. Ene so imele sive, druge rdeče križe na hrbtih. Predstavnikom oblasti smo skrivaj frcali po možnosti rdeče - ker se nam je zdelo tako bolj pravično.

Dalje prihodnjik

Duhovno življenje je objavilo

JANUAR

PRED 60 LETI (1946)

VERA IN POLITIKA

I zseljenski duhovnik Janez Hladnik piše v uvodniku januarskega *Duhovnega življenja* med drugim: »Nevredno duhovnika je, tudi je po cerkveni postavi zabranjeno, vtikati se v politično borbo, v kateri ne gre za duhovne vrednote. () Kadar pa se vnese v politično borbo tudi kulturni boj, kadar gre za pravice Cerkve, za svobodo vere in svetost zakramentov, tedaj gre tudi za večno usodo duš, zakaj veri sovražne postave bodo imele za posledico večno pogubljenje mnogih. Tedaj je pa seveda služabnik vere dolžan, da stopi na plan in javno opozori na pretečo nevarnost in spomni vernike, da naj ne zanemarijo najvetejše dolžnosti, ki jo imajo, da zagotove varno pot zveličanja sebi in svojemu narodu.

V našem življenju ne igrajo vloge samo časne stvari, temveč še bolj večne, kajti radi tega, da bi si srečno večnost zaslužili, smo bili za nekaj let postavljeni v to življenje. Zato pa se vtika v tok javnega življenja tudi večni sovražnik našega zveličanja, hudobni duh, in ustvarja zmedo, da lahko v kalnem ribari in tako več ljudi v pogubo spravi. Ker pa sam naravnost ne more posegati v to borbo, si zna najti pomagačev, kateri mu nekateri služijo vedé, prav iz sovraštva do vsega, kar je božje, še več pa je takih, kateri mu služijo nehote, zapeljani z lepimi frazami o svobodi, človečanstvu, kulturi in civilizaciji...«

GREGORČIČEVE POEZIJE

V januarski številki je objavljen oglas, ki sporoča rojakom, da je dotiskana knjiga Gregorčičevih Poezij. Urednik Ivan Kacin je na 250 straneh zbral 94 pesmi »Goriškega slavčka«, predvsem tiste, ki imajo poseben pomen za slovenskega izseljenca, kateremu naj dramijo ljubezen do domovine. Življenjepisa pesnika je orisal Albert Drašček, ilustrirala knjigo pa je mlada Vanda Čehovin. V danih razmerah domovina pač ni mogla počastiti 100-letnice pesnikovega rojstva z izdajo njegovih poezij, »zato je tembolj hvaležna pobuda Gregorčičevih ožjih rojakov, da prevzame nalogo domovine argentinskega slovenskega izseljenstva.« Kot priloga je na koncu tudi poročilo o slovesni proslavi stoletnice v Buenos Airesu. Najbolj zaslužni za proslavo stoletnice in za izdajo knjige so Franc Kurinčič, Anton Lazar in Ivan Kutin.

BAJO EL SOL LIBRE

To leto se nadaljuje roman Franca S. Finžgarja *Pod svobodnim soncem* v prevodu Darinke Čehovin in z ilustracijami njene sestre Vande. Januarja je izšlo 15. poglavje drugega dela knjige.

DRUŠTVO »SLOVENSKA KRAJINA«

20. januarja je bil občni zbor prekmurskega katoliškega društva, ki začenja sedmo poslovno leto, od leta 1940 naprej. Ima 180 članov in članic. Društvo je pravkar izdalo žepni koledarček, ki prinaša razne koristne podatke, kot so pravila društva, zakone o delavski zaščiti, koristne naslove, navodila za pomoč v nezgodi in podobno. V novi odbor so bili iz-

voljeni naslednji: predsednik Bela Preininger, podpredsednik Karel Sapač, tajnik Martin Kustec, podtajnik Jože Korpič, blagajnik Štefan Črnko in podblagajnik Andrej Gomboc. Za socialni odsek so odgovorni Lovrenc Bočkor, Franc Pücko in Štefan Berden; za sodišče Ludvik Berden, Ivan Balazič in Franc Mekiša; revizor bo Leon Lah, v nadzornem odboru pa bodo Štefan Časar, Luis Šeruga in Janez Hladnik.

PROCESIJA SV. NEŽE

Ob koncu meseca je bila slovesna prošenjska procesija na Paternalu, Avalos 250. Janez Hladnik je povabil vse rojake, da se je udeleže v čim večjem številu ob narodni zastavi.

JUGOSLOVANSKI PASTIRSKI LIST

V januarski številki DŽ izseljenski duhovnik Hladnik objavlja nekatere misli iz skupnega pastirskega pisma jugoslovanskih škofov, ki je bil prečitani lani septembra po vseh cerkvah Jugoslavije. V imenu Slovencev so podpisali pismo mariborski škof dr. Tomažič, ljubljanski škof Anton Vovk in vikar za Prekmurje Ivan Jerič. »Podamo le nekatere misli, ker je pismo preobširno za celotno objavo. Kot versko glasilo imamo to dolžnost, bralci pa potrebo, da spoznajo stvar za katero gre.«

KRIK MOJE ŽALOSTI

DAVID DOKTORIČ

Gospod! Poslušaj krik moje žalosti!
Ne! Odnehati nočem,
dokler me ne boš uslišal,
dokler se je ne boš naveličal,
te moje bridke nadležnosti.
In vztrajno prihajati hočem
in prižigati v svetišču molitve
kadilo,
da Tvoje uho se usmiljeno
bo k mojemu vpitju nagnilo

in se usmilil boš naroda mojega,
tako nesrečnega,
ki so ga bili obdali
od vseh strani lačni volkovi.
O! Koliko so moji bratje prestali!
Kako so jih težili krvavi okovi!
Poslušati me moraš, kar Te prosim
zanjé:
da se bodo med seboj zdaj bolj
ljubili,
da bodo vsi kot eno srce,
da bodo vse medsebojno sovraštvo
pustili.
Gospod, daj, da Tvoje ljubezni
smehljaj
spremeni naš zlati dom spet v raj!

PRED 50 LETI (1956)

Duhovno življenje je slovenski verski mesečnik v Argentini, ki ga izdaja konzorcij (Anton Orehar), urejuje pa uredniški odbor, ki ga sestavljajo dr. Franc Gnidovec, Jože Jurak, Gregor Mali in Branko Rozman; za tehnično opremo in fotografije skrbi Valentin Bohinc, platnice in stalna zaglavja pa riše Hotimir Gorazd.

6: Na praznik sv. Treh kraljev je bilo v **Mendozi prvo sv. obhajilo** za slovenske otroke. Prejelo ga je 7 dečkov in 1 deklica. Isti dan popoldne je bila otroška igra Pavla Golije **Božični večer na Gorjancih**.

Rojaki v Mendozi izdajajo *Glasnik Društva Slovencev*, iz katerega moremo povzeti: aprila 1948 je prišla v Mendozo prva skupina novonaseljenih Slovencev; ob koncu leta jih je bilo že 319. Sedaj jih živi tam 387. (V to število so vključeni le tisti, ki so še v stiku s slovensko skupino). V 70 družinah je 233 otrok, od katerih je 190 mladoletnih; v šolo hodi med 80 in 90 otrok.

8: **Slovenski univerzitetni študentje** so priredili svoj 2. študijski dan. Poleg 31 študentov so bili prisotni tudi direktor SDP Anton Orehar, predsednik SKAS ravn. Ivan Prijatelj, zastopnik

eksekutive *Narodnega odbora slovenske Katoliške akcije* prof. Alojzij Geržinič in asistent akademske katoliške akcije dr. Alojzij Starc. Predavali so Rudolf Smer-su o **organizaciji v našem narodu**, univ. prof. dr. Ivan Ahčin o **krščanskem pojmovanju države** in dr. Vinko Brumen o **zadržanju slovenskega visokošolca v sodobnem momentu**.

8: **Misijonska tombola**, pe-ta po številu, je bila na vrtu slovenske restavracije *Ilirija* v Ramos Mejiji. Dobitke so poslali tudi slovenski misijonarji in misijonarke iz Japonske, Kitajske, Indije in Afrike. Istočasno je bila na sporedu tudi misijonska razstava, ki je pokazala delo teh misijonarjev.

15: Pevski zbor Gallus, ki ga vodi dr. Julij Savelli, je priredil **koncert slovenskih božičnih pesmi** v cerkvi zavoda Don Bosco v Ramos Mejiji.

22: **Slovenski šolski otroci** so v spremstvu svojih učiteljev napravili izlet na otok Hiawatho v delti reke Río de la Plata. Prišlo jih je 75. Najprej so bili pri maši, ki jo je daroval mendoški dušni pastir Jože Horn v župni cerkvi v Tigre, nato pa se z motorno ladjico odpeljali na otok, kjer so preživeli lep dan.

29: **Občni zbor Društva Slovencev** (DS) bi moral biti prejšnje leto oktobra, pa zaradi političnih razmer v državi ni bilo mogoče. Društvo (ki ima 1005 članov) skrbi za slovenske šolske tečaje, ki jih na 11 krajih obiskuje 242 otrok. Letos januarja je bil ponovno izvoljen za predsednika inž. Albin Mozetič.

29: **Letni shod slovenskega salezijanskega sotrudištva** je bil v cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejiji. Janko Mernik SDB je bil na obisku v ZDA, zato je prihitel iz Patagonije Jože Peterlin SDB, ki je podal kratek pregled salezijanskega dela in naraščaja tu v Argentini in v domovini.

V prodaji je slovenski stenski koledar za leto 1956, ki ga je izdalo *Slovensko dušno pastirstvo*. Prinaša slike dvanajstih mest v Sloveniji ter koledarske podatke za vsak mesec.

KIJEV – 63-letni Ukrajinec Fjodor Nesterčuk zadnjih dvajset let ne spi. Prebivalcu mesta Kamenj-Kaširski na zahodu Ukrajine ne pomagajo nikakršna uspavalna sredstva, zdravniki pa ga ne morejo uspavati niti za pol ure. Nesterčuk se je, kot pravi, že vdal v svojo usodo: podnevi dela v zavarovalnici, ponoči pa bere. Ob vsem tem se pa dobro počuti. (Ave Maria)

VARŠAVA – Lastnik neke javne hiše v Ponorinu na jugu Poljske se je odločil v znak spoštovanja do nedavno preminulega papeža Janeza Pavla II. zapreti svoj bordel. Tudi tamkajšnji župnik je za novinarje potrdil, da je od lastnika javne hiše dobil zagotovila, da jo bo zaprl. Janez Pavel II. je bil rojen v kraju Wadowice, ki je od Ponorina oddaljen le kakih 70 kilometrov. (Ave Maria)

ŽENEVA – Sto milijonov otrok po svetu ne hodi v šolo, ugotavlja Unicef. V državah podsaharske Afrike je šoloobveznih otrok, ki ne hodijo v šolo, kar 45 milijonov, v Južni Aziji 42 milijonov. Glavni vzroki so revščina, pomanjkljiva izobrazba mater in nevarna pot v šolo. Številne države bi morale odpraviti sistem šolnin. Položaj deklic je problematičen predvsem na Bližnjem vzhodu, v severni, zahodni in osrednji Afriki ter v Aziji. (Ave Maria)

MEDŽUGORJE – je doslej obiskalo trideset milijonov ljudi z vseh koncev sveta, od Koreje do ZDA. Menda je bil papež Janez Pavel II. v nasprotju z mostarskima škofoma Žaničem in Peričem naklonjen avtentičnosti prikazovanj. Bivši mostarski škof Žanič je bil sprva naklonjen prikazovanjem v Medžugorju, svojo držo je spremenil in postal njihov strasten nasprotnik, potem ko je v Sarajevu klonil pod pritiskom komunistične oblasti. (Mladika)

REKA – V Marijinem romarskem svetišču Trsat so v spomin na obisk papeža Janeza Pavla II. leta 2003 odkrili njegov tri metre visok bronast kip. Trsat leži na griču nad reko z lepim razgledom na Kvarnerski zaliv. (Ave Maria)

iz naše kronike

METKA MIZERIT

38. OBLETNICA DRUŠTVA SLOVENSKA PRISTAVA

je bila v nedeljo, 30. oktobra, pod geslom: »**Pristava, srečna vas domača.**« Ob napovedani uri so se zbrali gostje in domači. Vse navzoče je pozdravila ga. Nadi Kopač Groharjeva. Ob zvoku obeh himen sta predsednik Pristave Edvard Kenda in predsednica ZSMŽ odsek Pristava dvignila slovensko in argentinsko zastavo. Sveto mašo je daroval delegat dr. Jure Rode, somaševal pa je pater dr. Alojzij Kukovica. Pri maši je pel dekliški pevski zbor Milina pod vodstvom prof. Marjane Jelenc; na orglah jih je spremljala ga. Anka Savelli Gaser. Pri pridigi je dr. Rode spodbujal rojake, naj si med seboj pomagajo in naj bodo posebej pozorni na tiste, ki so potrebni pomoči. Po obhajilu je pater dr. Alojzij Kukovica blagoslovil izvode knjig »Moja zgodba«, ki so jo napisale slovenske matere, uredila pa gospa Marjana Batagelj.

Po maši je sledilo skupno kosilo, ki so ga pripravile gospe in so ga mladi spretno in hitro postregli.

Popoldanski program je potekal na prostem. Vodila ga je ga. Nadi Kopač Groharjeva. Najprej je pozdravila častne goste in vse navzoče. Sledil je pozdrav predsednika Pristave g. Edvarda Kenda. Čestital je predsednik Zedinjene Slovenije g. Lojze Rezelj. Slavnostni govornik je bil g. Avgust Čop, ki je poudarjal ljubezen do slovenskega jezika.

Sledila je igra »**Velika puntarija – dramska kronika iz leta 1573.**« Režiser g. Miha Gaser nas je presenetil z veličastno tragično podobo kmečkih uporov. V glavnih vlogah so nastopili sledeči igralci: Boštjan Modic, Karel Selan, Ivan Tomaževič, Franci Schiffrer st., Martin Pavlovčič, Aleks Zarnik, Blaž Miklič, Adrijan Gaser, Andrejka Puntar, Cvetka Tomaževič, Maruša Čeč, Jože Oblak, Metka Kopač, Matjaž Čeč, Niko Stariha, Kristjan Kopač, Aleks Puntar, Mimi Kočar, Jože Korošec, Dominik Oblak, Gregor Modic, Miloš

Mavrič, Ivo Urbančič, Martin Križ, Ivan Klemenčič, Pavel Klemenčič, Tatjana Kržišnik, Zorka Gris, Pavel Grohar, Marjan Kopač. Nastopili so še številni sodelavci v vlogah kmetov, kmetic, otrok, vojakov in spletičen. Šepetalki sta bili Veronika Zorc in Helena Dolinšek. Odlično scenarijo je naredil Andrej Golob s sodelavci. Mizarska dela sta opravila Tomaž Maček in Rudi Gričar. Maskiranje je prevzela ga. Metka Magister. Za zvok sta poskrbela Sandi in Adrijan Gaser. Luči je imel na skrbi Marko Čop. Za kostume je bila odgovorna ga. Magda Češarek s sodelavci. Vse pa je odlično vodil in usklajeval režiser g. Miha Gaser.

V SLOMŠKOVEM DOMU je v soboto, 29. oktobra, gostoval **ANSAMBEL KRAŠKI OVČARJI IZ REPANJ NA TRŽAŠKEM.** Občinstvo na

družabnem večeru je z odobravanjem spremljalo odlična izvajanja orkestra in plesov.

IZLET SLOVENSКИH OSNOVNIH ŠOL. Težko pričakovani dan je končno prišel. Zaradi slabega vremena je bil izlet prestavljen na soboto, 5. novembra. Veseli živžav se je pod vodstvom svojih učiteljic odpeljal v Glew na pristavo gospodov lazaristov, ki vsako leto gostoljubno nudijo prostor našim šolarjem. Najprej so se vsi skupaj udeležili sv. maše, ki jo je daroval pater dr. Alojzij Kukovica. Po maši so se otroci z učiteljicami fotografirali. Vseh skupaj je bilo 267 otrok in 30 učiteljic. Nato so se fantje zbrali pri nogometu ter se prijateljsko pomerili v zabijanju golov. Deklice so se igrale med dvema ognjema. Seveda so lačni želodčki tudi zahtevali svoje. Po malici so jim postregli s sladoledom. Pri skupnih igrah so se otroci zelo zabavali in dan jer kar prehitro minil. Poslovlili so se in se odpeljali domov. Otroci so preživelii najlepši šolski dan in učiteljice tudi.

Udeleženci duhovnih vaj v San Miguelu. Foto: Stane Snoj

DUHOVNE VAJE ZA ŽENE IN DEKLETA so bile 4. 5. in 6. novembra v Domu duhovnih vaj María Auxiliadora v San Miguelu. Vodil jih je lazarist g. Pavle Novak. Glavna misel duhovnih vaj je bila: osebni odnos do Boga. Ob zgledih znanih svetniških osebnosti smo poglobljale svojo vero. Duhovnih vaj se je udeležilo 53 žena in deklet.

Naslednji teden 11., 12. in 13. novembra so bile **duhovne vaje ZA MOŽE IN FANTE**. Tudi te je vodil lazarist g. Pavle Novak. Udeležencev je bilo 25.

V soboto, 5. novembra, je **V SLOVENSKI HIŠI PREDAVAL glaceolog inž. PETER ŠKVARČA**. Predavanje »Vroče točka na mrzlem kontinentalnem ledu« je bilo pod okriljem Slovenske kulturne akcije.

V nedeljo, 6. novembra, po maši je **ZVEZA SLOVENSKIH MATER IN ŽENA ODSEK PRISTAVA**, pod vodstvom gospe Marjane Batagelj, **PREDSTAVILA KNJIGO »MOJA ZGODBA«**. Knjiga je zbirka spominov na težke vojne čase in begunstvo. Napisale so jih matere in žene.

53. ZVEZNI MLADINSKI DAN je bil pod geslom »*Spominjamo se, a duh ostaja isti*«. Mladi so se zbrali **V SLOVENSKI VASI** v nedeljo, 6. novembra. V cerkvi Marije Kraljice je maševal mladinski dušni pastir g. Franci Cukjati. Po maši so se začele tekme v odbojki in nogometu.

Skupina iz Ramos Mejije in San Justa na potovanju v Merlo, San Luis.

Pri odbojki so zmagala dekleta iz San Martina, pri nogometu pa fantje iz San Justa. Zvečer je bil kulturni program na velikem odru na prostem. Govornik je bil zvezni predsednik mladinskih organizacij Dani Kocmur. Sledil je odrski prikaz zgodovine in delovanja mladinskih organizacij. Tekst sta napisala Martin Sušnik in Dani Kocmur, režirala pa je Aleksandra Omahna. Nastopilo je nad trideset mladih iz raznih domov. Tekst je snel Marko Štrubelj, oder in sceno je pripravil Friderik Cerar. Mladi so se zahvalili tudi Tonetu Mizeritu. Prizor je bil zanimiv in prireditev je lepo uspela. Ob zaključku so razdelili pokale. Končno so se mladi še zabavali ob zvokih orkestrov Huéspedes de Shirma in E.Q.E.

V četrtek, 10. novembra, popoldne je bil v Slovenski hiši **IZREDNI OBČNI ZBOR ZVEZE SLOVENSKIH MA-**

TER IN ŽENA – ABEM - . Vodila ga je predsednica ga. Pavlina Dobovšek. Sledila je seja odbora.

ZAKLJUČNA PRIREDITEV SLOVENSKEGA SREDNJEŠOLSKEGA TEČAJA ravnatelja Marka Bajuka in **PRAZNOVANJE 45. OBLETNICE**. Veselo in živahno je bilo v soboto, 12. novembra, ko smo se dijaki, starši in profesorji zbrali v Slovenski hiši, da smo slovesno končali šolsko leto. Proslavili pa smo tudi 45. letnico ustanovitve tečaja. Najprej so profesorji dijakom razdelili spričevala, potem pa smo odšli v cerkev k sveti maši. Daroval jo je delegat dr. Jure Rode, ki je ob začetku blagoslovil nove zastave tečaja: argentinsko, slovensko in papeško. Pri pridigi je dr. Rode razložil priliko o talentih, ki jih Gospodar nebes podeli vsakemu človeku. Lepo ljudsko petje so vodili dijaki petega letnika. Ob koncu maše smo zapeli zahvalno pesem za vse prejete milosti v teh 45. letih.

Folklorni nastop Pristavčanov in slovenski štant v Ituzaingó. Foto: Matjaž Čeč

V dvorani škofa Rožmana se je nadaljevala prireditev, ki jo je vodil dr. Štefan Godec. Ko so v dvorano prinesli zastave, smo zapeli obe himni. Dr. Godec je pozdravil častne goste, starše, dijake in profesorje. Sledili so nagovori. Najprej je spregovorila ravnateljica tečaja prof. Neda Vesel Dolenc. Omenila je obletnico, pomen tečaja in se poslovila od letošnjih abiturientov. Nato je pozdravil predsednik Zedinjene Slovenije gospod Lojze Rezelj, za njim pa odpravnik poslov veleposlaništva RS gospa Jana Strgar. Slavnostni govornik je bil bivši dijak tečaja To-

ne Rode. Kot skromno znamenje hvaležnosti je ravnateljica prof. Neda Vesel izročila ustanovitelju tečaja dr. Marku Kremžarju spominsko plaketo, njegovi gospe Pavli pa šopek rož. Sledila je podelitev nagrad najboljšim dijakom vsakega letnika: 1.A Tatjana Rožanec; 1.B Nataša Qualizza; 2. Erika Omahna; 3.A Marjanka Oblak; 3.B Mikaela Omahna; 4. Marjanka Grohar in 5. Jože Rožanec, ki je prejel tudi odlikovanje kot dijak z najboljšim povprečjem skozi vseh pet letnikov tečaja. Sledil je obred predaje zastav. Odrski nastop je pripravil peti letnik pod vodstvom dr. Štefana Godca.

Recitali so pesmi, ki so jih napisali bivši dijaki ali profesorji tečaja: Sekunda (Lojzka Mehle); Reka rdeče krvi (Lojzka Mehle); Notranja borba (Martin Sušnik); Prebudil sem se pred nevihto (Tone Rode); Na pragu (Marko Kremžar). Med recitacijami so dijaki prvega in drugega letnika pod vodstvom gdč. Anice Mehle zapeli sledeče pesmi: Tam, kjer teče bistra Zilja; Mi legijonarji in himno srednješolskega tečaja Mi študentje.

Ravnateljica prof. Neda Vesel Dolenc in razredničarka prof. Metka Mizerit sta nato razdelili spričevala in diplome dijakom petega letnika. V imenu abiturientov se je nato poslovil od tečaja Jože Rožanc. Tudi letošnji dijaki so pod vodstvom Metke Mizerit pripravili almanah z naslovom Za soncem v svobodo. Ponesli so ga s seboj v Slovenijo. Na prireditvi pa so ga poklonili profesorjem in gostom. Da se ohrani izročilo, so tudi letošnji petošolci predali četrtošolcem »ključ učenosti«. Za konec so vsi prisotni zapeli izseljensko himno Slovenija v svetu.

Literarni večer »iz slovenščine v druge jezike« pod pokroviteljstvom veleposlaništva RS v Buenos Airesu, v izvedbi študentov-prevajalcev Lektorata slovenskega jezika in slovanskih književnosti Filozofske fakultete UBA. Foto: Marko Vombergar

V torek, 15. novembra, je **Zveza slovenskih mater in žena priredila ROMANJE V SAN NICOLAS.**

Udeležilo se ga je lepo število romarjev. Organizacijo je imela na skrbi ga. Pavla Škraba.

Slovenska kulturna akcija je v soboto, 19. novembra, priredila **PREDAVANJE**, ki ga je imel **ANDREJ FINK**. Govoril je o Identiteti in politiki Južne Amerike.

Praznovanje praznika Kristusa Kralja v Slovenski hiši. Foto: Stane Snaj

Na PRAZNIK KRISTUSA KRALJA VESOLJSTVA v nedeljo, 20. novembra, je bila **V SLOVENSKI CERKVI MARIJE POMAGAJ** slovesna sv. maša. Spomnili smo se 100. obletnice Škofovih zavodov, 80. obletnice ustanovitve praznika Kristusa Kralja in 70. obletnice evharističnega kongresa v Ljubljani. Sv. mašo je daroval pater dr. Alojzij Kukovica, ki je pri pridigi razložil pomen praznika Kristusa Kralja v današnjem razkristjanjenem svetu. Med mašo je prepeval deklški pevski zbor Milina pod vodstvom gospe Mojce Jelenc. Na orglah jih je spremljala ga. Anka Savelli Gaser. Pa tudi mogočne ljudsko petje povzdignilo slavje praznika.

Sledila je akademija v cerkvi. Na sporedu je bilo petje, recitacije in govor. Priložnostni zbor pod vodstvom gospe Anke Savelli Gaser je zapel sledeče evharistične pesmi: Dasi v prah pogrezam se globoko; Hostija ti najsvetejša; Luč božanstva te obseva; O božja duša, posveti me;

Najlepši trenutki; Pred Tabo klečim. Dominik Oblak je recital pesem Silvina Sardenka »Pesem gre čez polja ravna«. Gospod Janez Jereb je imel slavnostni govor. Nanizal nam je spomine in pripravo na evharistični kongres, ki se ga je udeležil kot otrok, na kongres Kristusa Kralja. Opisal nam je ustanovitev in zgodovino Škofovih zavodov in njihov pomen za ves slovenski narod. Slavja se je udeležilo lepo število rojakov, ki so se duhovno in narodno obogatili razšli na svoje domove.

Pod okriljem **Slovenske kulturne akcije** je **ANDREJKA DOLINAR RAZSTAVLJALA OLJA, RISBE IN GRAFIKE** v mali dvorani **Slovenske hiše**. Odprtje razstave je bilo v soboto, 26. novembra. Isti večer je bila na ogled **KNJIGA VINKA RODETA**, ki je izšla pri celjski Mohorjevi družbi.

50. SLOVENSKI DAN V ARGENTINI. Krovna organizacija Zedinjena Slovenija priredi vsako leto slovenski dan, pri katerem sodelujejo vsi slovenski domovi. V nedeljo, 27. novembra, je bil 50. in se je vršil v Slovenski vasi pod geslom »Pričevanje v zvestobi«. Lepo nedeljsko jutro je bilo, ko smo se zbrali v Hladnikovem domu na prostornem igrišču. Ob zvokih argentinske in slovenske himne sta predsednik Zedinjene Slovenije g. Lojze Rezelj in predsednik Hladnikovega doma g. Franci Stanovnik dvignila argentinsko in slovensko zastavo. Sveto mašo je daroval delegat dr. Jure Rode. Z njim so somaševali gg. Franci Urbanija, Jaka Barle in Pavle Novak. Ljudsko

petje je spremljala na orglah prof. Lučka Marinček Kastelic. Ob koncu maše smo zapeli zahvalno pesem; z njo smo se zahvalili Bogu za vse prejete dobrote v teh letih.

Po maši je sledilo skupno kosilo. Popoldanski program se je začel ob 17. uri. Rojaki so prihтели v Slovensko vas iz vseh okrajev velikega Buenos Airesa. Sprejel nas je scenski prostor, ki je predstavljal lepo vas v Sloveniji, Buenos Aires z obeliskom, na sredi pa so bili grbi vseh slovenskih domov. Najprej je pozdravil predsednik Hladnikovega doma g. Franci Stanovnik, nato pa predsednik Zedinjene Slovenije g. Lojze Rezelj. Spregovorila je tudi odpravnica poslov veleposlaništva RS gospa Jana Strgar. Slovnostni govornik je bil dr. Andrej Fink. Program je povezovala Veronika Rot. Martin Sušnik je napisal besedilo. Povedal je kratko zgodovino vsakega doma, nato pa je sledil nastop. Sodelovali so: folklorna skupina Maribor iz Carapachaya; folklorna skupina Vesel slovenski duh iz Rosaria; folklorna skupina Slovenske Pristave; folklorna skupina Slovenske vasi; mladinska plesna skupina Slomškovega doma; otroška plesna skupina Našega doma San Justo; Pevski zbor iz San Martina pod vodstvom prof. Lučke Marinček Kastelic. Na koncu je Blaž Miklič recital Prešernovo zdravljico. Scenski prostor si je zamislil in pripravil Damijan Rozina s sodelavci; Za luči in zvok je poskrbel Pavle Malovrh. Lep program je oblikovala Irena Žužek. Po kulturnem programu so se rojaki še zabavali ob glasbi Slovenskega instrumentalnega orkestra.

malo za šalo...

Gospa Majda je prišla k odvetniku in mu pripoveduje:

»Pred več kot enim letom sem svoji najboljši prijateljici posodila deset tisoč pesov. Večkrat sem jo spomnila, da mi je še zmeraj dolžna, ko pa sem ji včeraj odločno rekla, da mi mora denar takoj vrniti, me je poslala k vragu.«

»No, in kaj ste vi naredili?«

»Kaj? Prišla sem k vam!«

+

»Mirko, ali nimaš več mopeda?«

»Ne, se ne izplača; ali je bil v popravilu moped ali pa jaz.«

+

Nekdo se je želel pošaliti z znanim fizikom in ga je vprašal:

»Ali mi lahko pojasnite razliko med časom in večnostjo?«

»Tudi če bi si vzeli čas za to, bi vi potrebovali celo večnost, da bi razumeli, kar bi vam povedal.«

+

Pogovarjata se Tine in Tone.

»Tone, si pozabil, da sem ti pred pol leta posodil petsto pesov?«

»Nisem! To mi je najlepši spomin nate!«

+

»Zvečer se zmeraj odpeljem v mesto, ker je tam pivo cenejše,« pravi Gašper svojemu prijatelju.

»Mislim, da ga prav drago plačaš! Koliko porabiš samo za vožnjo.«

»Ne, ne, pijem tako dolgo, da sem na dobičku!«

+

Oče je prišel v šolo na pogovor z razrednikom svojega sina. Učitelj mu pokaže ocene. Oče gleda in ima kaj videti ter žalostno pravi:

»Cvek iz matematike, cvek iz fizike, cvek iz prirotopisa, celo iz glasbenega pouka... Torej bo sin padel!«

Učitelj odvrne:

»Hočete staviti 3.000 pesov, da ne bo?«

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Dve najmočnejši verski skupnosti v Sloveniji so katoliki in karieristi.
- Edina pridobitev demokratizacije: tovariš Stalin je postal gospod Stalin.
- Edina rešitev je: deratizacija Slovenije.
- Enakopravni smo, vendar so med nami tudi bolj enakopravni.
- Enoumje je, če vsi mislijo in ukrepajo enako. V pluralizmu mislijo vsi drugače, delajo pa enako.
- Globoka resnica zlepa ne splava na površje.
- Gorbačov in Kardelj sta pokopala komunizem. Gorbačov s perestrojko, Kardelj s samoupravljanjem.
- Gorje zmagovalcu, če premaga napačnega sovražnika.
- Gospod je nekdanji tovariš, ki si je napolnil žepe med tranzicijo.
- Gospodje se rekrutirajo iz najboljših tovarišev.
- Greh se prikrije, grešnike pa bomo določili.
- Havel zatrjuje, da so Američani rešili svet pred komunizmom. Na Slovenijo so očitno pozabili.

<i>Po letu obletnic – Marko Kremžar</i>	1
<i>Konservativnost ali le zvestoba?</i>	
– Anton Stres	2
<i>Dr. Anton Jamnik – novi ljubljanski pomožni škof</i>	3
<i>Evharistični kongres – 80-letnica praznika Kristusa</i>	
<i>Kralja vesoljstva in mednarodni kongres Kristusa Kralja – Stoletnica Škofovih zavodov – Janez Jereb</i>	4
<i>Kardinal Clemens August von Galen – novi blaženi</i>	10
<i>Marjeta Ogrska, redovnica – Silvester Čuk</i>	11
<i>Gospod, prestrašen sem – Michel Quoist – Prevedla Metka Mizerit</i>	11
<i>Skušnjava – Michel Quoist – Prevedla Metka Mizerit</i>	12
<i>Ko so vsi siti, ostane dvanaest košar – Katera zemlja si ti? – Monika Novak Sabotnik</i>	13
<i>Vera – opora in darilo – Mirko Isop</i> ..	14
<i>Zakaj katoliška Cerkev podpira nekatere zahteve, ki nasprotujejo mnenju mnogih? – Iz revije On živi</i>	14
<i>Splav in bioetika – Iz revije On živi</i>	15
<i>Bernard Nathanson – bivši 'kralj splava'</i>	16
<i>Zakaj prav rožni venec?</i>	16
<i>Vprašujete-odgovarjamo – Lojze Kukovica</i>	17
<i>Vzgoja za odrekanje – vzgoja za svobodo – Bogdan Žorž</i>	19
<i>Boris Pavšer – 'Älsätzer' (2)</i>	20
<i>Leto brez sonca – Marko Kremžar</i>	23
<i>Duhovno življenje je objavilo pred 60 leti – pred 50 leti</i>	26
<i>Kratke novice 10, 13, 18</i>	27
<i>Iz naše kronike</i>	28

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIJA - Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo

Direktor: mons. dr. Jure Rode - **Urednik:** arh. Jure Vombergar - **Članica uredniškega odbora:** Metka Mizerit - **Tehnični urednik:** Stane Snoj - **Grafično oblikovanje:** Rozka Snoj - Ramón L. Falcón 4158, C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tel: +54-11-4636-0841 - Fax: +54-11-4636-2421 - E-mail: dusno_pastirstvo@ciudad.com.ar - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - **Tisk:** Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - EE.UU. 425 - C1101AAI Buenos Aires, Argentina - Tel: +54-11-4362-7215 - E-mail: info@vilko.com.ar

POVERJENIKI: ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. - **ZDA:** Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA - **KANADA:** Rado Krevs, 75 Trowell Ave, Toronto M6M, 1L5 Canada. - **ITALIJA:** **Trst:** Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia - **Gorica:** Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. - **AVSTRIJA:** Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

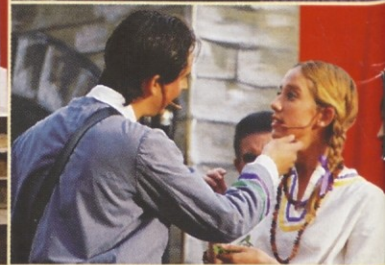
Igra
VELIKA PUNTARIJA
v režiji Miha Gaserja
na Slovenski pristani
v Castelarju.

Foto: Marko Vombergar

Igra VELIKA PUNTARIJA
 v režiji Miha Gaserja na Slovenski pristavi v Castelarju.
 Foto: Marko Vombergar

Consejo Argentino Suc. 7 Bs. As.
 FRANQUEO PAGADO Concesión N° 6395
 TARIFA REDUCIDA Concesión N° 2560

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana. Director: Mons. dr. Jorge Rode Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877 Impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires - Argentina